ਲੋਮਬਾਰਡੀ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਲਿਮਿਟੇਡ

ਬਨਾਮ

ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਜਲ ਵਿਦਿਯੁਤ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ

(2022 ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 43)

6 ਨਵੰਬਰ, 2023 [ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ.

ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ* ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ:

ਕੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦਾ ਕੇਸ** ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੁੱਲ ਦਾਅਵੇ ਦੇ 7% ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਟਕਰਾਅ ਹੈ **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ** ਅਤੇ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦਾ ਕੇਸ**; ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦਾ 11(6) ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਨੰ. 55 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ/ਸਕੱਤਰ (ਸਿੰਚਾਈ) ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ। **ਪਰਕਿਨਜ਼ ਈਸਟਮੈਨ ਦਾ ਕੇਸ**.

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲੋਜ਼ - ਇਨਵੋਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਜੋ ਕੁੱਲ ਦਾਅਵੇ ਦੇ 7% ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਦੀ ਵੈਧਤਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: *7%* ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ *7%* ਦੀ ਇਹ ਰਕਮ ਆਖਰਕਾਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ - ਕਲਾਜ਼ 3 ਅਤੇ 4 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੀਸੀਸੀ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 55 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ *7%* ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਰਕਮ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਕੁੱਲ ਦਾਅਵੇ ਦੇ *7%* ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ

ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ 14 - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਲੇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦੇ 7% ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, GCC ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 66, 68]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ - ਪੂਰਵ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਧਾਰਾ - ਐਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਦਾ ਕੇਸ ਅਤੇ ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਠੋਸ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਟਕਰਾਅ ਹੈ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਐਸ.ਕੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੈਨ ਦਾ ਕੇਸ ਅਤੇ ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦਾ ਕੇਸ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਬੰਧਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਡਿੱਗੀਆਂ ਸਨ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। [ਪਰਾ 61]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 - ਐੱਸ. 11(6) - ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੂਰਵ-ਜਮਾ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਵੈਧਤਾ - ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਐਨਵਾਈਲ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ. ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ 11(6) ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ ਜਾਂ ਐਨਵਿਲ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਪਰਖ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ - ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 226 ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਆਪਹੁਦਰੀ ਹੈ - "ਪਾਰਟੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਇਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ" ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ Grundnorm-ਸੰਵਿਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ - ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। [ਪਰਾ 70, 71, 84, 85]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 - ਐੱਸ. 11(6) - ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ - ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ/ਸਕੱਤਰ (ਸਿੰਚਾਈ) ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਸਾਲਸ

ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪਰਕਿਨਸ ਈਸਟਮੈਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।:

ਆਯੋਜਿਤ: ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੇ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਨੋਨੀਤ, ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਨੋਨੀਤ ਸਾਲਸ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੋ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ (ਸਿੰਚਾਈ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ GCC ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 87, 102]

ਐੱਸ. 12(5) - ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਨਿਰਪੱਖਤਾ" ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ - s ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5)। 12 ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਪੱਖਾਂ ਜਾਂ ਵਕੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। - ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਲਸੀ(ਆਂ) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ s ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗੈਰ-ਅਬਸਟੈਂਟ ਕਲਾਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ। 12(5) ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। [ਪਰਾ 90, 91]

ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ - ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਦਰਸ਼ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੇਲਸਨ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਸਿਧਾਂਤ - ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ "ਗ੍ਰੰਡਨੋਰਮ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕੇਲਸਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰੰਡਨੋਰਮ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੀਆਂ; ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੇਂਦਰੀ/ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ; ਅਤੇ s ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦਾ 7 - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ 7; ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ/ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ; ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ

ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ 7; ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ/ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ; ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ [ਪੈਰਾ 78,81,82]

ਸਿਧਾਂਤ/ਸਿਧਾਂਤ - ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। [ਪੈਰਾ 95-101]

ਪਰਕਿਨਸ ਈਸਟਮੈਨ ਆਰਕੀਟੈਕਟਸ ਡੀਪੀਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਚਐਸਸੀਸੀ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟੇਡ **(2020) 20 SCC 760**; ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2019) 4 SCC 401: [2019] 2 SCR 984**; ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਤਿਵਾੜੀ ਰੋਡ ਲਾਈਨਜ਼ **(2007) 5 SCC 703**: **[2007] 6 ਐਸਸੀਆਰ 156;** ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਅ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੁਮੀਹੀਵੇ ਡੀਡੀਬੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਜੇਵੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ **(2006) 10 SCC 763: [2006] 6 Suppl. SCR 586**; ਯਸ਼ ਵਿਦ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਿੰਪਲੈਕਸ ਕੰਕਰੀਟ ਪਾਈਲਜ਼ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2006) 6 SCC 204: [2006] 3 Suppl. SCR 96**; ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2009)4 SCC 357: [2009] 2 SCR 1080;** ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਠੇਕੇਦਾਰ **(2015) 1 SCC 32: [2014] 10 SCR 426;** ਡੂਰੋ ਫੈਲਗੁਏਰਾ, ਐਸ.ਏ. v. ਗੰਗਾਵਰਮ ਪੋਰਟ ਲਿਮਿਟੇਡ **(2017) 9 SCC 729: [2017] 10 SCR 285**; ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ **(2021) 2 SCC 1: [2020] 11 SCR 1001**; ਪ੍ਰਵੀਨ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਗਲੈਕਸੀ ਇਨਫਰਾ ਐਂਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ **(2021) 5 SCC 671: [2021] 1 SCR 1162;** ਸੰਜੀਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵੀ. ਸੀਮਾ ਕੁਕਰੇਜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2021) 9 SCC 732**; ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ NCC ਲਿਮਿਟੇਡ **(2023) 2 SCC 539**; ਭਾਰਤ ਸੰਚਾਰ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨੈਰਟੇਲ ਨੈੱਟਵਰਕਸ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ **(2021) 5 SCC 738: [2021] 2 SCR 644**; ਸਿਕੰਦਰਾਬਾਦ ਛਾਉਣੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਰਾਮਚੰਦਰਈਆ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼; **(2021) 5 SCC 705: [2021] 3 SCR 68** ਬੀ ਅਤੇ ਟੀ ਏਜੀ ਬਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ **2023 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 657**; ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਜਬਲਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ. ਰਾਜੇਸ਼ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੰ. **(2007) 5**

SCC 344: [2007] 5 SCR 137; ਲਾਈਟ ਬਾਈਟ ਫੂਡਸ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ **2020 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਕੇਰ 4736**, ਅਸਨ ਕੋ-ਅਪ. L&C ਸੋਸਾਇਟੀ v. ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ, **ARB-127-2019 (ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪਟੀਸ਼ਨ); CWP-13539-2021 (ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ)**; ਗਰਗ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ., **CWP ਨੰਬਰ 2020 ਦੇ 21840, 2020 ਦੇ 21857 ਅਤੇ 2020 ਦੇ 21858 (O&M);** ਬ੍ਰਿਜ ਗੋਪਾਲ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੰ. ਪੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ v. ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਧਿਕਰਨ, **CWP-14587-2022 (O&M);** ਬਠਿੰਡਾ ਰੇਲਵੇ ਟਰਾਂਸਸ਼ਿਪ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਐਲ ਐਂਡ ਸੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ., **2019 (O&M) ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 28981;** Amazing India Contractors Pvt. ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ **2023 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਕੈਲ 1704, ਸੀ.ਓ. 2022 ਦੇ 66;** ਏ.ਐਲ. ਕਾਲੜਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਐਂਡ ਇਕੁਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ **(1984) 3 SCC 316: [1984] 3 SCR 646;** TRF ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਨਰਗੋ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਲਿਮਿਟੇਡ **(2017) 8 SCC 377: [2017] 7 SCR 409**; Voestalpine Eisenbahn GMBH v. ਦਿੱਲੀ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ **(2017) 4 SCC 665: [2017] 1 SCR 798;** ਸਕੁਐਡਰਨ ਲੀਡਰ ਐਚ.ਐਸ. ਕੁਲਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ **1999 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਸਾਰੇ 270;** ਅਬਦੁਰ ਸੁਕੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **2019 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਕੈਲ 5455;** ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. 2009 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਰਾਜ 1381; ਸੁਨੀਲ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ. ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ **2016 SCC ਔਨਲਾਈਨ MP 855**1; ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਪੀ **(2008) 4 SCC 720: [2008] 3 SCR 330**; ਓਲਗਾ ਟੇਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1985) 3 SCC 545: [1985] 2 Suppl. SCR 51**; Datar Switchgears Ltd. v. Tata Finance Ltd **(2000) 8 SCC 151;** ਪੁੰਜ ਲੋਇਡ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪੈਟ੍ਰੋਨੇਟ MHB ਲਿਮਿਟੇਡ **(2006) 2 SCC 638;** ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਬੈਟਰੀ ਐਮਐਫਜੀ ਕੰਪਨੀ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ **(2007) 7 SCC 684: [2007] 8 SCR 993;** ਡੀਪ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ

(2013) 4 SCC 35: [2013] 2 SCR 470; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਸਿੰਡੀਕੇਟ **(2009) 4 SCC 523: [2009] 3 SCR 563;** ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ ਬਨਾਮ ਟ੍ਰਿਪਲ ਇੰਜੀ. ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ **(2014) 9 SCC 288: [2014] 6 SCR 1143;** ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਟੇਟ ਬ੍ਰਿਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ **(2015) 2 SCC 52: [2014] 13 SCR 1180** - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ. Uber Technologies Inc., Uber Canada, Inc., Uber B.V. ਅਤੇ Rasier Operations B.V. ਬਨਾਮ ਡੇਵਿਡ ਹੈਲਰ **2020 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਕੈਨ SC 13;** ਪੈਟਰਸਨ ਬਨਾਮ ਆਈਟੀਟੀ ਕੰਜ਼ਿਊਮਰ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ **18 ਕੈਲ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਰਪੀਟੀਆਰ 2d 563 (Cal. Ct. ਐਪ. 1993);** ਵੈਗਟਰ ਬਨਾਮ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ **2007 WL 4178947 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ**.

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2022 ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 43।

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (12) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 11 (6) ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ।

ਸਿਧਾਂਤ ਗੋਇਲ, ਮੋਹਿਤ ਗੋਇਲ, ਕੁ. ਗਰਿਮਾ ਬਜਾਜ, ਸ਼ੁਭਮ ਸਕਸੈਨਾ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕੋਟਨਾਲਾ, ਕਰਮਨਯ ਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ.

ਅਮਿਤ ਆਨੰਦ ਤਿਵਾੜੀ, ਕੇ.ਕੇ.ਸਿਨਹਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇਵਯਾਨੀ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਨਵੀ ਆਨੰਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੈਸ਼ਰੀਆ ਹਵੇਲੀਆ, ਅਨਿਰੁਧ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਰਜ਼ੂ ਰਾਵਤ, ਐਡਵੋਕੇਟ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਜੇ.ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, "ਐਕਟ 1996") ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੀ ਹੋਈ ਹੈ। 25.10.2019 ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਬਿਜਲੀ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ)।

<u>ਤੱਥ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ</u>

2. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਫਰਮ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫ਼ਤਰ Via Del Tiglio 2, PO Box 934, CH 934, CH 6512, Bellinzona-Guibiasco, ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਭਾਰਤੀ ਪਤੇ B3/61, 1st Floor 'ਤੇ ਹੈ। ਸਫਦਰਜੰਗ ਐਨਕਲੇਵ, ਦਿੱਲੀ - 110029

3. ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫ਼ਤਰ ਮਹਾਰਾਣੀ ਬਾਗ, GMS ਰੋਡ, ਦੇਹਰਾਦੂਨ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹਾਈਡਰੋ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

4. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "UPDCC" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨਾਲ "ਕਸਲਟੈਂਸੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਾਬਰ ਨਦੀ 'ਤੇ ਅਰਕੋਟ ਟਿਊਨੀ ਹਾਈਡਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਬੈਂਕੇਬਲ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ। ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਉੱਤਰਕਾਸ਼ੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ" ਮਿਤੀ 25.10. 2019 (ਟੈਂਡਰ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 01/DGM/UPDCC/2018-19) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ' ਜਾਂ 'ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ ਸੀ। 1,39,45,000/- (ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਉਨਤੀ ਲੱਖ ਪੰਤਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਕੇਵਲ) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਠੇਕੇ ਦੀ ਕੀਮਤ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਭਾਵ, 25.10.2019 ਨੂੰ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ 24 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਭਾਵ, 25.09.2021 ਤੱਕ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੀ।

5. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ (SCC) ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ A ਤੋਂ ਕਲਾਜ਼ 5 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਅਨੁਸੂਚੀ A" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, SCC ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ B ਤੋਂ ਕਲਾਜ਼ 5 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਅਨੁਸੂਚੀ B" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕੰਮ ਦੇ ਹਰੇਕ ਪੜਾਅ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

6. ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 08.05.2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ UPDCC ਤੋਂ ਲੈ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ UPDCC ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਟੇਕਓਵਰ 06.10.2020 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਤਿਹਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤਾ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਇੱਕ ਤਿਕੋਣੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਵਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ UPDCC ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ।

7. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 55 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਕਲਾਜ਼ 53 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "GCC" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਧਾਰਾ-53: ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ:

53.1 ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਝਗੜਾ, ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕੰਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ, ਰਾਏ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਨ, ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਜਾਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਸਹਿਮਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਵਿਵਾਦ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਮੁੜ-ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ, ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

53.2 ਠੇਕੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

i) ਉਹਨਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਹਨਾਂ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਅਧਾਰਤ ਹੈ;

ii) ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ, ਖਾਸ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ;

vii) ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਿਤ ਤੱਥ; ਅਤੇ

viii) ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਗਣਨਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। Xxx xxx xxx

ਧਾਰਾ-55: ਸਾਲਸੀ:

(a) ਇੱਥੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਡਿਜ਼ਾਈਨ, ਡਰਾਇੰਗ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰੀਗਰੀ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਦੇ ਦਾਅਵੇ, ਅਧਿਕਾਰ, ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ, ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਡਿਜ਼ਾਈਨ, ਡਰਾਇੰਗ, ਨਿਰਧਾਰਨ, ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ, ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ , ਇਸਦੀ ਸਮਾਪਤੀ, ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਜਾਂ ਤਿਆਗ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਜਾਂ ਪੁਨਰ-ਲਾਗੂ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ. ਹਾਲਾਂਕਿ,

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲੇਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲੇਮ ਦਾ 7% ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਰਸੀਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਬੀ) ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

I) 10.00 ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ/ਸਕੱਤਰ (ਸਿੰਚਾਈ), GoU ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ,..." (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

8. ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇੱਥੇ 06.05.2022 ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ GCC ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"26. ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ, ਇਸਲਈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ 53 ਅਤੇ 55 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। **ਜੀ.ਸੀ.ਸੀ** ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੁੱਲ INR 1,04,32.664.86/- (ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਚਾਰ ਲੱਖ ਬੱਤੀ ਹਜ਼ਾਰ ਛੇ ਸੌ ਚੌਹਠ ਅਤੇ ਅੱਠਵੇਂ-ਛੇ ਪੈਸੇ ਸਿਰਫ਼), ਅਰਥਾਤ INR 32,020,911 /- (ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ 32 ਲੱਖ 91 ਹਜ਼ਾਰ ਵੀਹ ਸਿਰਫ਼) 27 ਜੁਲਾਈ 2020 ਅਤੇ INR ਦੇ ਚਲਾਨ ਲਈ। 71,41,644.86/- (ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ ਇਕੱਤਰ ਲੱਖ ਇਕਤਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਛੇ ਸੌ ਚੁਤਾਲੀ ਅਤੇ ਛੇ ਪੈਸੇ ਸਿਰਫ਼) ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ। ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਾਧੂ ਅੰਕੜੇ/ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ/ਸੋਧਣ/ਅਪਡੇਟ ਕਰਨ/ਜੋੜਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ।

27. ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ INR 10 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਹੈ, GCC ਦੀ ਧਾਰਾ 55(b)(I) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ/ਸਕੱਤਰ (ਸਿੰਚਾਈ) ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਅਤੇ ਪਰਕਿਨਜ਼ ਈਸਟਮੈਨ ਆਰਕੀਟੈਕਟਸ ਡੀਪੀਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਚਐਸਸੀਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ।

(ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਟਿਡ [(2020) 20 SCC 760], ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਇਕਪਾਸੜ ਅਧਿਕਾਰ, ਮਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ, ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰੇਗਾ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਸਰਵਰੀਆ,

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ), ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ 9910384642, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ ਜਾਂ Ld ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪਕ ਨਾਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ। ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ, ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

28. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ 15 (ਪੰਦਰਾਂ) ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ।

9. ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਉਚਿਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 09.05.2022 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

10. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ

11. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਗੋਇਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ, ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(f) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ "ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ" ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਮੁਵੱਕਿਲ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(12)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ.

12. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 55.1(b)(I) ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ/ਸਕੱਤਰ (ਸਿੰਚਾਈ), ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰਕਿਨਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਈਸਟਮੈਨ ਆਰਕੀਟੈਕਟਸ ਡੀਪੀਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਚਐਸਸੀਸੀ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ (2020) 20 ਐਸਸੀਸੀ 760 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਇਕਪਾਸੜ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 55.1(b)(I) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ 7% ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ICOMM ਟੈਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2019) 4 SCC 401 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

14. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਤੁਕੇ ਜਾਂ ਘਿਨਾਉਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

15. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

. **<u>ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ</u>**

16. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਆਨੰਦ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੋ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ: (i) 7% ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ। ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਅਤੇ (ii) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ/ਸਕੱਤਰ (ਸਿੰਚਾਈ), ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। **ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਤਿਵਾੜੀ ਰੋਡ ਲਾਈਨਜ਼** ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ **(2007) 5 ਐਸਸੀਸੀ 703, ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਅ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੁਮੀਹੀਵੇ ਡੀਡੀਬੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਜੇਵੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ** (2006) 10 SCC 763 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ **ਯਸ਼ਵਿਥ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਿੰਪਲੈਕਸ ਕੰਕਰੀਟ ਪਾਈਲਜ਼ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2006) 6 ਐਸਸੀਸੀ 204 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।**

18. ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧੀਨ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਦਿਵਾਇਆ **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੇ (2009) 4 SCC 357 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ**, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਲੇਮ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੀ ਸਮਾਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ (ਸੁਪਰ)**.

19. ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ "ਸੁਰੱਖਿਆ" ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਪਸੀਯੋਗ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਫਜ਼ੂਲ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ (ਸੁਪਰ)** ਪੂਰਵ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਤਰਕਪੂਰਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਅਤੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਰਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ (ਸੁਪਰ)** ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿੱਚ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ)**, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਵਾਰਡ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਜਿਸ ਨੇ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਲਾਜ਼ 55 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਰਕਮ ਨੂੰ "ਸੁਰੱਖਿਆ" ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੀਸੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਿਫੈਕਟਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ 14 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਮੰਗ 'ਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ

20. ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ** (supra) ਅਤੇ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ), ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਠੋਸ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

21. ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਧਾਰਾ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। "ਪਾਰਟੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ" ਦਾ.

22. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪੂਰਵ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। **ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਠੇਕੇਦਾਰ** (2015) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 32. 23 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਐਨੇਲਿਸਿਸ

24. ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ:

(i) ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਹੈ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿਚਲੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੁੱਲ ਦਾਅਵੇ ਦੇ 7% ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ?

(ii) ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਟਕਰਾਅ ਹੈ **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ** (supra) ਅਤੇ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ)?

(iii) ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ?

(iv) ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਾਲਸੀ ਕਲਾਜ਼ ਨੰਬਰ 55 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ/ਸਕੱਤਰ (ਸਿੰਚਾਈ), ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ। **ਪਰਕਿਨਸ ਈਸਟਮੈਨ** (ਸੁਪਰਾ)?

ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ

25. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2015 (ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਉਪ ਧਾਰਾ (6A) ਜੋੜਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। ਸੋਧ 2015")। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: "(6A) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ." (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

26. ਵਿਧਾਨਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ **ਡੂਰੋ ਫੈਲਗੁਏਰਾ, ਐਸ.ਏ. v. ਗੰਗਾਵਰਮ ਪੋਰਟ ਲਿਮਿਟੇਡ** (2017) 9 SCC 729 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 2015 ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ

ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ - “ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਘੱਟ".

27. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ** (2021) 2 SCC 1 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀ-ਰੈਫਰਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: “153. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਵਿੱਚ "ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਪਹਿਲੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹਿਸਯੋਗ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ, ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਵਾਜਬ ਬਹਿਸਯੋਗ ਕੇਸ, ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਸਮੇਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਮਨਮਾਨੀ.

154. ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਚਰਚਾ “ਕੌਣ ਮਨਮਾਨੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ?” ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕ੍ਰਿਸਟਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

154.1. ਪਟੇਲ ਇੰਜੀ. ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਲਿਮਿਟੇਡ [SBP ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਇੰਜੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ, (2005) 8 SCC 618] ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਜਾਂ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ 3 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (23-10- ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ) 2015) ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 2019 ਦੇ ਐਕਟ 33 (9-8-2019 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ) ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਕਰਨਾ ਹੁਣ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

154.2. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਹੈ।

154.3. ਆਮ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ 3 ਅਤੇ 2019 ਦੇ ਐਕਟ 33 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਧਾਨਿਕ ਆਦੇਸ਼, ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਪਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਗੈਰ-ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੇ. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34(2)(a) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (i), (ii) ਜਾਂ (iv) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ "ਦੂਜੀ ਨਜ਼ਰ" ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34(2)(ਬੀ) ਦੀ।

154.4. ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੀ ਇੱਕ ਅੜਿੱਕੇ ਵਜੋਂ ਅਦਾਲਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਜਾਂ 11 ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ, ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੂ , ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਸਮੀਖਿਆ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਨਾਨ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ" ਹੈ ਅਤੇ ਡੈੱਡਵੁੱਡ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੋਣ; ਜਦੋਂ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ; ਜਦੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿੰਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੜੱਪਣਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ।

28. ਪ੍ਰੀ-ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਟੈਸਟ ਦੁਆਰਾ ਨੈਵੀਗੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ: “133. ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਸ਼ੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਸੱਚੇ ਹਨ. ਜਦੋਂ ਅਲਹਿਦਗੀ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ-ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਲਝਣ ਦੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ।

134. ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪੂਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਪਹਿਲੀ ਸਮੀਖਿਆ ਹੈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ। ਸੰਦਰਭ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਡੈੱਡਵੁੱਡ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਅਤੇ ਪੇਲੁਸੀਡ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।. ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ/ਵਿਸ਼ਾ-ਮਾਮਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ

ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਝਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗੁਆਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਹਿਸਯੋਗ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰੈਫਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮਿੰਨੀ ਟ੍ਰਾਇਲ...

138...ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਗਠਨ, ਹੋਂਦ, ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦਾਂ/ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਤੱਥ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

139. ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਸਖੇ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਇਹ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੜੱਪਣ ਲਈ ਇੱਕ ਤੀਬਰ ਪਰ ਸੰਖੇਪ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ। ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪੂਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵਿਧੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਝਿਜਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।. ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਡੂੰਘੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸਹੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਜਾਂ ਸੰਜਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਰੁਕਾਵਟ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

140. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੀਖਿਆ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਅੰਤਰੀਵ ਤਰਕ ਹੈ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਰੈਫਰਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘੇਰੇਗੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗੀ। ਮੁੱਢਲੇ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਵਜੋਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਾਲ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਹੱਲ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

29. ਆਮ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀਤਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਪਹਿਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਵਿੱਚ **ਪ੍ਰਵੀਨ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਗਲੈਕਸੀ ਇਨਫਰਾ ਐਂਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ** (2021) 5 SCC 671 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, **ਸੰਜੀਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵੀ. ਸੀਮਾ ਕੁਕਰੇਜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ** (2021) 9 SCC 732 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ **ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ NCC ਲਿਮਿਟੇਡ** (2023) 2 SCC 539 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀਤਾ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਢੁੱਕਵੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਸੰਚਾਰ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨੈਰਟੇਲ ਨੈਟਵਰਕ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ (2021) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।) 5 SCC 738, ਸਿਕੰਦਰਾਬਾਦ ਛਾਉਣੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਰਾਮਚੰਦਰੀਆ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ (2021) 5 SCC 705 ਅਤੇ B ਅਤੇ T AG ਬਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ 2023 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 657 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਜੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਸਮੇਂ-ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸਨ।

30. ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਸਾਬਕਾ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

31. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੁੱਲ ਦਾਅਵੇ ਦੇ 7% ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ/ਸਕੱਤਰ (ਸੈਕਟਰੀ) ਕੋਲ ਨਿਯਤ ਵਿਵੇਕ। ਸਿੰਚਾਈ) ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ।

<u>ਜਵਾਬ: ਅੰਕ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2</u>

32. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ

33. ਵਿੱਚ **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ** (ਸੁਪਰਾ), ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮੀਮੋ [2023] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ 7% ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੀਮੋ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

34. ਵਿੱਚ **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ** (ਸੁਪਰਾ), ਸੰਬੰਧਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ: “25-ਏ. (7) ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੈ, ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਕੰਮ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਰਚੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬਚਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਉਸਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।-

ਕਲੇਮ ਦੀ ਰਕਮ	ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਦਰ
1. 10,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ	ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ 2%
2. 10,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਅਤੇ 1,00,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ	ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ 5%
3. 1,00,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਅਤੇ	ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੇ 7% ਤੋਂ ਵੱਧ"

35. ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ** (ਸੁਪਰਾ), ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੈਰਾ 14 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"14. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 25-ਏ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਦਾਰਥ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਆਂਟਮ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਤਰ ਹੈ। ਦਾਅਵਾ ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਫ਼ੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਉਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰਕ ਹੈ। ਇਹ ਫਜ਼ੂਲ ਅਤੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਕੜੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੈਪ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਜੋ ਵੱਧ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਘੱਟ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਪੈਦਲ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

ਮਿਉਂਸੀਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਜਬਲਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰਸ ਵੀ. ਰਾਜੇਸ਼ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ, (2007) 5 SCC 344

36. ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸੜਕ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਮੰਗਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਟੈਂਡਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟੈਂਡਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ; ਸਮਾਨ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ

29 ਜੋ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: "29. ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ, ਡਰਾਇੰਗ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਵੀ ਚੀਜ਼ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ ਵੀ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਡਿਜ਼ਾਈਨ, ਡਰਾਇੰਗ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। , ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਸਿਟੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਟੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਗੀਆਂ। ਜੇ ਸਿਟੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੀਈ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਰਾਜ਼ ਹਨ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ MPL Com ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ

ਹਨ। ਜੋ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। MPL Com 90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ MPL Com ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਸੀ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਬੀ.ਈ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਸਿਟੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਜਬਲਪੁਰ।

ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ:

(a) ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸਾਰੇ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ) ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਲਸੀ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਲਸੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
(b) ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਸੰਦਰਭ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
(c) ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਰੇਕ ਵਿਵਾਦ (ਵਿਵਾਦਾਂ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਜਾਂ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ।
(d) ਜਿੱਥੇ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਖਰਚੇ, ਜੇਕਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬਚਿਆ ਬਕਾਇਆ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਉਸਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਲੇਮ ਦੀ ਰਕਮ	ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਦਰ
10,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ	ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ 5%
10,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਅਤੇ	

ਉੱਪਰ ਪਰ 1,00,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ 3% ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ

1,00,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਕਲੇਮ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੇ 2% ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 3000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਅਧੀਨ"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

37. ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖੋਜਾਂ **ਰਾਜੇਸ਼ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰ**. (ਸੁਪਰਾ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"20. ਕਲਾਜ਼ 29 ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ, ਪਹਿਲਾਂ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। MPL Com ਨੂੰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 29 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

21. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਦਾਇਤ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਮ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(d) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

22. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਸੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਮੁਖਰਜੀ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ

ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨਿਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (ਡੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਗੇ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿੱਖ ਸਾਲਸ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

23. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਜਿਹਾ ਸਟੈਂਡ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੱਥੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

24. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਸੀ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ICOMM TELE Limited V. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ

38. **ਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ**: ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 25(viii) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ:

"viii. ਇਹ ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਿਆਦ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਫਜ਼ੂਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਹਰ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਗਣਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ। ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਈ "ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ-ਐਟ-ਕਾਲ" ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਹੁਦੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚੀ ਬੈਂਕ 'ਤੇ ਜੋ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੱਕ ਰਕਮ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

39. 2008 ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ, ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ ਇੱਕ ਟਰਨਕੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਸਬਿਆਂ ਲਈ ਜਲ ਸਪਲਾਈ, ਸੀਵਰੇਜ ਸਕੀਮ, ਪੰਪਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਮੰਗਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। 25.09.2008 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ/ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਟੈਂਡਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 16.01.2009 ਨੂੰ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

40. 08.03.2017 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਲ 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4882 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਡਬਲਯੂ. ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ।

41. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: “12. ਵਿਚ ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ [(2009) 4 SCC 357 : (2009) 2 SCC (Civ) 163], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

Xxx xxx xxx

13. ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। [ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰੋਜੋ ਨਾਥ ਗਾਂਗੁਲੀ, (1986) 3 SCC 156 : 1986 SCC (L&S) 429] ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਸਮਾਨ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਪਾਰਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

14. ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਆਪਹੁਦਰੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ. [ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ

ਬਨਾਮ ਬ੍ਰੋਜੋ ਨਾਥ ਗਾਂਗੁਲੀ, (1986) 3 SCC 156 : 1986 SCC (L&S) 429] ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ। ਨਾਲ ਹੀ, ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਧਿਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਰਕਮ ਫਿਰ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਕਲਾਜ਼ 25(viii) ਤੋਂ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਫੰਡ ਸਿਰਫ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬਕਾਇਆ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਕੇਸ ਹਾਰ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

xxx xxx xxx

20. ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ "ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਐਟ-ਕਾਲ" ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਫਜ਼ੂਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਿਸਾਲੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ...

21. ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਧਿਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਲਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਫਲ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਲਸ ਲਈ ਮਿਸਾਲੀ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ।

23. ਇਸ ਕੇਸ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ, ਮਿਸਾਲੀ ਲਾਗਤਾਂ ਜਾਂ ਦੰਡਕਾਰੀ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ "ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ-ਐਟ-ਕਾਲ", ਜੋ ਕਿ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੀ ਰਕਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸਿੱਧੇ ਸਬੰਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਫਜ਼ੂਲ ਜਾਂ ਹੋਰ) ਬਹੁਤ ਹੀ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਕੁਝ ਹੋਣ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਹੁਦਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬੇਤੁਕੇ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਅਵਾਰਡ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸੰਭਵ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਭਾਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਿਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਫਜ਼ੂਲ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਫਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਲਓ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ। ਜੇਕਰ ਦਾਅਵਾ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨ ਕੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ 10 ਲੱਖ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਸਿਰਫ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਸਫਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਾਰਟੀ ਜਿਹੜੀ ਧਿਰ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਾਰ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਹੈ, ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਨੌ-ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਮੁੱਚੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਅਨੁਪਾਤੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਤੀਜੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਹੈ। ਕੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

xxx xxx xxx

27. 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ, ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ।

28. ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 25(viii) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ..." (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

42. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

(a) ਇਹ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਜਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੀ ਆਪਹੁਦਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

(ਬੀ) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਮਿਸਾਲੀ ਲਾਗਤਾਂ ਜਾਂ ਦੰਡਕਾਰੀ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(c) ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਲਪਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਤੋਂ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਰੋਕਣਾ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲੇਗਾ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲੇ

43. ਲਾਈਟ ਬਾਈਟ ਫੂਡਜ਼ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ 2020 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਕੇਰ 4736 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ,

ਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ:

“5.15। ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹੱਲ

... ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਰਿਆਇਤਕਰਤਾ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗੀ, ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:-

i. ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ AA1 ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿ ਰਿਆਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਨੂੰ AA1 ਦੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਾਉਣਾ ਪਏਗਾ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਰਿਆਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

44. ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"11...ਆਰਐਫਪੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 5.15 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਜਿਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਸ਼ਰਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਜਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰਕਿਨਜ਼ ਈਸਟਮੈਨ ਆਰਕੀਟੈਕਟਸ ਡੀਪੀਸੀ ਬਨਾਮ HSCC (ਭਾਰਤ) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਲਿਮਟਿਡ - [2019 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 1517] ਅਤੇ ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ - [(2019) 4 SCC 401] ਕ੍ਰਮਵਾਰ. ਮੈਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਇਲ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਆਰਐਫਪੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 5.15 ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ RFP ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ। 2015 ਵਿੱਚ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ. ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਅਨੁਪਾਤਕ ਪਰ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਪੈਂਡੈਂਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ RFP ਵਿਚਲੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 22 ਦੇ ਪੂਰਕ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ RFP ਵਿਚ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੇਸ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

45. ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ **ਪਰਕਿਨਸ ਈਸਟਮੈਨ** (supra) ਅਤੇ **ICOMM**

ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ), ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਅਨੁਪਾਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਆਇਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

46. ਅਸਾਨ ਕੋ-ਓਪ. ਐਲ ਐਂਡ ਸੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਏਆਰਬੀ-127-2019 (ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪਟੀਸ਼ਨ) ਅਤੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ-13539- 2021 (ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ)

ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ: 03.112021

ਫੋਰਮ: ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਸਿੰਗਲ-ਜੱਜ)

ਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ:

“ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 25ਏ (ਅਨੇਕਚਰ ਪੀ-1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:- “ਜੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ, ਵਿਵਾਦ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਮਤਭੇਦ ਜੋ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਜਾਂ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਸਾਧਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। , ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ HVPNL ਦੇ MD/ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਸੁਪਰਿੰਟੇਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ:-

xxx xxx xxx

7. ਜੇਕਰ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਕੇਵਲ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ-ਇਨ ਚਾਰਜ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਲੇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਾ 3% @ 3% ਜਮ੍ਹਾ ਕੇਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੀਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ

ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

47. ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

> "23. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੈਸਰਜ਼ ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ...
>
> 24. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ', 2008 ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (ਪੰਜਾਬ) 30 ਚੁਣੌਤੀ ਕਲੇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦੇ 7% ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸੀ। 'ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਜਬਲਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ' ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਮੈਸਰਜ਼ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ, 2007 (5) SCC 344, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 'ਐਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ '2009 (2) SCC (ਸਿਵਲ) 163 ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਉਕਤ ਕੈਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਹੈ। ...
>
> 25. ਮੈਸਰਜ਼ ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਧਾਰਾ 25 (viii) ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 10% ਜਮ੍ਹਾ ਲਈ ਸੀ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਾਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ 9 ਗੁਣਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ...
>
> 26. ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਐਸ.ਕੇ. ਜੈਨ (ਸੁਪਰ)। ..." (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

48. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਭਾਵ, **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ** (supra) ਅਤੇ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ)। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਘੋਖਿਆ ਅਤੇ ਐਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਦਾ ਕੇਸ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੈ।

49. **ਗਰਗ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ**., 2020 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 21840, 2020 ਦਾ 21857 ਅਤੇ 2020 ਦਾ 21858 (O&M) (ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ)

ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ: 08.04.2022

ਫੋਰਮ: ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਸਿੰਗਲ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ)

ਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ:

“33(7)। ਇਸ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਲਈ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਫਰਨੀਚਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕੰਮ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਇੱਕ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਾਗਤ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਰਕਮ ਸਮਾਯੋਜਨ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ:

ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਕ੍ਰਮ ਸੰਖਿਆ ਰਕਮ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਦਰ i.
ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ 10,000/ 2% ii.
ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ 10,000/- ਅਤੇ ਵੱਧ ਪਰ ਘੱਟ ਰੁਪਏ। 1,00,000/- 5% ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ iii. ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ 1,00,000/- ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ 7.5% ਤੋਂ ਵੱਧ

50. ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

“ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖੁਦ ਐਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਲਾਜ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਜੋ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਸੀ। ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)। M/s ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ. ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਧਾਰਾ 25 (viii) ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ...

ਉਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਐਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)।

ਲਈ ਸਲਾਹ ਸਿੱਖੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 33(7) ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 25(7) ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐੱਸ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਜੈਨ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਤਕਲੀਫ਼ ਸੀ ਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ , ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ M/s. ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਐਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਮੈਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਬੱਝੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੈਨ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

51. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਅਰਥਾਤ, **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ** (ਸੁਪਰਾ)।

52. **ਬ੍ਰਿਜ ਗੋਪਾਲ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੰ. ਪੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ v. ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰ**, CWP-14587-2022 (O&M) (ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ)

ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ: 02.08.2022

ਫੋਰਮ: ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਸਿੰਗਲ-ਜੱਜ)

ਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ:

“25(A)(vii) ਇਹ ਇਸ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੈ, ਕੋਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਠੇਕੇਦਾਰ, ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕੰਮ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਇੰਜਨੀਅਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਾਗਤ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸਨੂੰ.

ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਦਰ

i) ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ। 10,000/- 2% ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ii) ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ। 10,000/- ਅਤੇ
ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਰੁਪਏ 1,00,000/- 5% ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

iii) ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ। 1,00,000/- ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ 7.5% ਅਤੇ ਵੱਧ

53. ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"CWP-21840-2020 ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੁੜੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 08.04.2022 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ, ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 25(A)(vii) ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ ਜੋ ਤਤਕਾਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। **ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਮੈਸਰਜ਼ ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ** (ਸੁਪਰਾ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐੱਸ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (2009) 4 SCC 357 ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਈ.ਸੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਮ ਟੈਲੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਐੱਸ. ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਸੰਬੰਧੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਜੈਨ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)"

xxx xxx xxx

ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ARB-127-2019 ਅਤੇ 2021 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 13539 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 03.11.2020 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੈਸਰਜ਼ ਦ ਅਸਨ ਕੋ-ਆਪ ਐਲ ਐਂਡ ਸੀ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਝੱਜਰ ਬਨਾਮ। ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ (HVPNL)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਐੱਸ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, 2009 (2) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 202 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ), ਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 15.01.2022 (ਅਨੈਕਸਰ P9) ਅਤੇ ਮਿਤੀ 02.04.2022 (ਅਨੇਕਸਚਰ P11) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਸ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਜੋ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

54. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਅਰਥਾਤ, **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (supra) ਅਤੇ **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ** (ਸੁਪਰਾ)।

55. **ਬਠਿੰਡਾ ਰੇਲਵੇ ਟਰਾਂਸਸ਼ਿਪਮੈਂਟ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਐਲ ਐਂਡ ਸੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.**., 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 28981 (O&M) ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ: 27.03.2023 ਫੋਰਮ: ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ)

ਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ:

"8. ... 25(viii) ਇਹ ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਿਆਦ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਫਜ਼ੂਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਗਣਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇ ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਈ "ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ-ਐਟ ਕਾਲ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ/ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਬੈਂਕ 'ਤੇ, ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਹੁਦੇ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੱਕ ਰਕਮ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

56. ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"10. ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇੱਕ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲੇ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਮੈਸਰਜ਼ ਆਈਕਾਮ ਟੈਲੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ:-

"28. ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 25(viii) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

11. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਈਕਾਮ ਟੈਲੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਿਲਕੁਲ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇ

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

57. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (supra) ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ), ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਲਗਭਗ ਸਮਾਨ ਸੀ। **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ)।

58. Amazing India Contractors Pvt. ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ 2023 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ SCC ਔਨਲਾਈਨ ਕੈਲ 1704, ਸੀ.ਓ. 2022 ਦਾ 66 (ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪਟੀਸ਼ਨ)

ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ)

ਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ:

"33(iii)। ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਜਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਮਤਭੇਦ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਥੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਜਿਸ ਲਈ ਜਨਤਕ ਥਾਂਵਾਂ [ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਾਂ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ] ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਥੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੁਣ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਮੇਟੀ

(ਡੀਆਰਸੀ) ਸੈੱਟਅੱਪ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿੰਦੂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੈਲ ਕੀਤਾ ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹੱਲ ਸੰਦਰਭ ਦੇ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ/ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਸਾਲਸ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, DRC ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ; ਜਾਂ ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰਹੋ।"

59. ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: “25. ...

ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 33 ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਵੈਧ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। [ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ (2019) 4 SCC 401 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ]। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ. ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਜਾਣਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੂਰਾ ਦਾਅਵਾ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦਾ ਪੂਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ ਤਾਂ ਹੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗ ਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਲਸੀ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਲਈ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

60. ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ. **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (supra) ਅਤੇ **ਪਰਕਿਨਸ ਈਸਟਮੈਨ** (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ "ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਮੇਟੀ" ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਧਾਰਾ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। , ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

61. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ** (supra) ਅਤੇ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ), ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਬੰਧਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪਈਆਂ ਸਨ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਸਨ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਹ ਨੁਕਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ (ਸੁਪਰ) ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ)।

62. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ **ਐੱਸ.ਕੇ. ਜੈਨ** (supra) ਵਿੱਚ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਜੱਜਮੈਂਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪੈਰਾ 14 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“14. ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਆਪਹੁਦਰੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ. [ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰੋਜੋ ਨਾਥ ਗਾਂਗੁਲੀ, (1986) 3 SCC 156 : 1986 SCC (L&S) 429] ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ। ਨਾਲ ਹੀ, ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਧਿਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਰਕਮ ਫਿਰ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਕਲਾਜ਼

25(viii) ਤੋਂ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਫੰਡ ਸਿਰਫ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬਕਾਇਆ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਕੇਸ ਹਾਰ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

63. ਦੇ ਪੈਰਾ 16 ਵਿੱਚ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (supra), ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 25(viii) ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 16 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: “16. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 25 (viii) ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

64. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 25(viii) ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਨਮਾਨੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਪਹਿਲੂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ. ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 19 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ **ਏ.ਐਲ. ਕਾਲੜਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਐਂਡ ਇਕੁਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ** (1984) 3 SCC 316 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੈਰਾ 19 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"19. ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਕੈਟੇਨਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਜੋ ਈ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੋਯੱਪਾ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ [(1974) 2 SCR 348 : (1974) 4 SCC 3 : 1974 SCC (L&S) 165 : AIR 1974 SC 555 : (1974) 1 LLJ 172] ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਿਨਹਾ ਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਭਗਵਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਰੋਯੱਪਾ ਕੇਸ [(1974) 2 SCR 348 : (1974) 4 SCC 3 : 1974 SCC (L&S) 165 : AIR 1974 SC 555 : (1974 SC 555 : 1974) ਜੇ. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: [SCC ਪੈਰਾ 85, p. 38: SCC (L&S) ਪੀ. 200]

"ਇਸ ਲਈ, ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਕਿ, ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਕ ਹੈ। ਹੁਣ, ਇਸ ਮਹਾਨ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀ ਹੈ? ਬੋਸ, ਜੇ., "ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾਪਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਤੰਗ ਪੈਡੈਂਟਿਕ ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਮਾਨਤਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਬੰਦ, ਕੈਬਿਨ ਅਤੇ ਸੀਮਤ" ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਸਮਾਨਤਾ ਆਪਹੁਦਰੇਪਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਆਪਹੁਦਰੇਪਣ ਸਹੁੰ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ; ਇੱਕ ਗਣਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜਾ, ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਆਪਹੁਦਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਜੈ ਹਸੀਆ ਕੇਸ [(1981) 2 SCR 79 : (1981) 1 SCC 722 : 1981 SCC (L&S) 258 : AIR 1981 SC 487 : (1981) 1 LLJ 103] ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਕਾਰਜਕਾਰੀ/ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਪਹੁਦਰੇਪਣ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੀ ਹੈ। ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਤੀ ਮਨਮਾਨੀ ਖੁਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰ (sic) ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਜੈ ਹਸੀਆ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਢੁੱਕਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ [(1981) 2 SCR 79 : (1981) 1 SCC 722 : 1981 SCC (L&S) 258 : AIR 1981 SC 487 : (1981) 1 LLJ ਅਤੇ 103 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ] ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ, ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ 'ਅਥਾਰਟੀ' ਦੀ ਹੋਵੇ, ਆਰਟੀਕਲ 14 ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਅਜਿਹੀ ਰਾਜ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ"। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਡੀ.ਐਸ. ਨਕਾਰਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [(1983) 1 SCC 305 : 1983 SCC (L&S) 145 : (1983) UPSC 263 : AIR 1983 SC 130] ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [(1978) 2 SCR 621 : (1978) 1 SCC 248 : AIR 1978 SC 597] ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਨਮਾਨੀ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਿਨਹਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

65. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ 10% "ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ-ਕਾਲ" ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਬੇਤੁਕੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਬੇਤੁਕੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਿਸਾਲੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

66. ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 7% ਪੂਰਵ-ਜਮਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ GCC ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 55 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 7% ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਕਰਨ ਲਈ. ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ GCC ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ, ਜੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 3 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

ਕਲਾਜ਼-3: ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ:

3.1 ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ:

(i) ਕੰਮ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ/ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਗਾਰੰਟੀ।

(ii) ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਬਿੱਲਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਿਟੈਨਸ਼ਨ ਮਨੀ/ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ।

3.2 ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 28 (ਅੱਠ) ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਠੇਕੇਦਾਰ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਚਿਤ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਠੇਕੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ 10% (ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। :

(a) ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕ੍ਰਿਤ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 'ਤੇ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ; ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ-I ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ FDR/CDR।

(ਬੀ) ਕਿਸੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕ੍ਰਿਤ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਖਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮੇ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ।

67. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕਲਾਜ਼ 4 ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 4 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

ਧਾਰਾ-4: ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ:

ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ, ਮੰਗ 'ਤੇ, ਨੁਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ (ਇਸ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 43 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ) ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ 14 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

68. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੀ ਰਿਫੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦਾ GCC ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 55 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ 7% ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਰਕਮ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਕਲੇਮ ਦੇ 7% ਪੂਰਵ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਨਮਾਨੀ ਲਈ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ **ICOMM ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ) ਜੇਕਰ ਇੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਆਖਰਕਾਰ ਬੇਤੁਕਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 31ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਨਿਵਾਰਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:
“31 ਏ. ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਨਿਯਮ।— (1) ਸਾਲਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, 1908 (5 ਦਾ 5 1908), ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੋਵੇਗਾ-

(a) ਕੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(ਬੀ) ਅਜਿਹੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ; ਅਤੇ

(c) ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ।—ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, “ਖਰਚ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ-
(i) ਸਾਲਸ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ;

(ii) ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ;

(iii) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਫੀਸ; ਅਤੇ
(iv) ਆਰਬਿਟਰਲ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਈ ਹੋਰ ਖਰਚੇ।

(2) ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, -

(ਏ) ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ

(3) ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-

(a) ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਆਚਰਣ;

(ਬੀ) ਕੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਈ ਹੈ;

(c) ਕੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜਾ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ; ਅਤੇ

(d) ਕੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(4) ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹੁਕਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਧਿਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗੀ-

(a) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ;

(ਬੀ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਰਕਮ;

(c) ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੀ ਲਾਗਤ;

(d) ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰਚੇ ਗਏ ਖਰਚੇ;

(e) ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਖਾਸ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚੇ;

(f) ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚੇ; ਅਤੇ

(g) ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੱਕ ਲਾਗਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ।

(5) ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

69. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। **Uber Technologies Inc., Uber Canada, Inc., Uber B.V. ਅਤੇ Rasier Operations B.V. ਬਨਾਮ ਡੇਵਿਡ ਹੈਲਰ** 2020 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਕੈਨ SC 13 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

"42. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਕੈਲਕੂਲਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਗਲਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਰੀਕੇ ਹਨ। ਜੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ (Hugh Beale, ed., Chitty on Contracts (33rd. 2018), vol. II, ਖਾਸ ਕੰਟਰੈਕਟਸ, ਪੈਰਾ. 32-065 ਤੇ; A. v ਬੀ. (ਨੰਬਰ 2), [2007] ਈ.ਆਰ. EWHC 1329 : 2005 WL 6514129 (Q.B.), ਪੈਰਾ 43-44)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇ ਪਾਰਟੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ (ਬੀਲੇ, ਪੈਰਾ. 32-052 ਤੇ; ਵੈਸਟ ਟੈਂਕਰਜ਼ ਇੰਕ. ਬਨਾਮ ਐਲੀਅਨਜ਼ ਐਸ.ਪੀ.ਏ., [2012] EWHC 854 (ਕਮ.) : [2012] 2 ਸਾਰੇ ER 395 (ਕਮ.), ਪੈਰਾ 77)।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਜਵਾਬ: ਅੰਕ ਨੰ. 3

ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੂਰਵ-ਜਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਧਾਰਾ 911 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ 6?

70. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਬੇਨਤੀ, ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ ਜਾਂ ਐਨਵਿਲ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਹੈ।

71. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

72. ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੀ ਹੈ।

73. TRF ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਨਰਗੋ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਲਿਮਿਟੇਡ (2017) 8 SCC 377 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ: - “ਅਪੀਲ ਦੇ ਇਸ ਬੈਚ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਹਨ; ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ [TRF Ltd. v. Energo Engg. Projects Ltd., 2016 SCC OnLine Del 2532], ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 (ਸੰਖੇਪ ਲਈ, “ਐਕਟ”) ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਝਗੜਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਅਧੀਨ ਤਰਜੀਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟਤਾ, ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਅਸੀਂ 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5306 ਤੋਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਾਂਗੇ।"

xxx xxx xxx

54. ਅਜਿਹੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਕੀ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਸਾਲਸ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਯੋਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੁਆਰਾ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।. ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(5) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤਜਵੀਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ

ਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੁਪਰਸਟਰੱਕਚਰ ਢਹਿ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪਲਿੰਥ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਇਮਾਰਤ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

73. TRF ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਨਰਗੋ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਲਿਮਿਟੇਡ (2017) 8 SCC 377 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ: - "ਅਪੀਲ ਦੇ ਇਸ ਬੈਚ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਹਨ; ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ [TRF Ltd. v. Energo Engg. Projects Ltd., 2016 SCC OnLine Del 2532], ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 (ਸੰਖੇਪ ਲਈ, "ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਝਗੜਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਅਧੀਨ ਤਰਜੀਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟਤਾ, ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਅਸੀਂ 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5306 ਤੋਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਾਂਗੇ।"

xxx xxx xxx

54. ਅਜਿਹੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਕੀ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਸਾਲਸ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਯੋਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ

12(5) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤਜਵੀਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੁਪਰਸਟਰੱਕਚਰ ਢਹਿ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪਲਿੰਥ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਇਮਾਰਤ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

74. ਵਿਚ **ਪਰਕਿਨਸ ਈਸਟਮੈਨ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6) ਅਧੀਨ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ("ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 11(12)(ਏ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਸਕੀਮ, 1996 ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ (" ਸਕੀਮ") ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਮੁੱਖ ਰਾਹਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"(a) ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 22-5-2017 ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 24 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

xxx xxx xxx

21. ਪਰ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ TRF Ltd. [TRF Ltd. v. Energo Engg. ਤੋਂ ਲਾਜ਼ੀਕਲ ਕਟੌਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਲਿ., (2017) 8 SCC 377 : (2017) 4 SCC (Civ) 72] ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 50 ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, **"ਕੀ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਕੀ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ" ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ**

ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਹ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। ਪੈਰੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਵਾਕ, ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਸਥਿਤੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਕੇ ਜੋ ਵੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਹ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਤੁਲਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕਲੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਚਾਰਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਾ ਤੱਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2015 (2016 ਦਾ 3) ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਸਾਰ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ TRF ਲਿਮਟਿਡ [TRF Ltd. v. Energo Engg.' ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ ਲਿਮਟਿਡ, (2017) 8 SCC 377 : (2017) 4 SCC (Civ) 72]"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

75. ਵਿੱਚ **Voestalpine Eisenbahn GMBH v. ਦਿੱਲੀ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ** (2017) 4 SCC 665 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ:

> "28. ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਡੀਐਮਆਰਸੀ ਕੋਲ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਜੋਂ ਚੁਣਨਾ ਹੈ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੁਣ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇ ਨਾਲ). ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਡੀਐਮਆਰਸੀ ਨੇ ਉਕਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਦੋ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਕੋਲ ਉਸੇ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ, ਭਾਵ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤੀਜੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦੀ ਸੀਮਤ ਚੋਣ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਧੀ ਦੇ ਦੋ ਮਾੜੇ ਨਤੀਜੇ ਹਨ. ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। DMRC ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ

ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਡੀਐਮਆਰਸੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਡੀਐਮਆਰਸੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨਪਸੰਦ ਚੁਣੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ SCC ਦੀ ਧਾਰਾ 9.2 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (b) ਅਤੇ (c) ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਦੋ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚੋਂ ਤੀਜੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

76. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਉਹ ਵਾਕੰਸ਼ ਹੈ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ". ਇਹ ਵਾਕੰਸ਼ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ 1996 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

77. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਕੇਲਸਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਉਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਦਰਸ਼ 'ਤੇ ਦੇਖਣਾ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ "ਗ੍ਰੰਡਨੋਰਮ" ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

78. ਕੇਲਸਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੰਡਨੋਰਮ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਦਰਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਦੀ ਪਿਰਾਮਿਡਿਕ ਬਣਤਰ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ 'Grundnorm' ਇੱਕ ਜਰਮਨ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਦਰਸ਼। ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ 'ਅਨੁਮਾਨਤ ਅੰਤਮ ਨਿਯਮ' ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਵੈਧਤਾ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ Grundnorm ਹੈ ਜੋ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਇਹ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਜਵਾਬ ਕੈਲਸਨ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸਵਾਲ ਦੱਸਿਆ। Grundnorm ਇੱਕ ਕਲਪਨਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਆਂਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। Grundnorm ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ ਤੋਂ; ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਖਾਸ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਪਿਰਾਮਿਡ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ Grundnorm ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ. ਅਧੀਨ ਮਾਪਦੰਡ ਲੜੀਵਾਰ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੇਠਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਵਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਂਡਨੋਰਮ 'ਤੇ

ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਹਵਾਲਾ: ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੰਡਨੇਰਮ ਦੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਜ਼ੈਨਬ ਆਰਿਫ ਖਾਨ, ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਮੁਸਲਿਮ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ)

79. ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵੈਧਤਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ **ਆਰਟੀਕਲ 13**, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ, ਅਸੰਗਤਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਬੇਕਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਗ੍ਰੰਡਨੇਰਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੂਲ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਸਰੋਤ ਹੈ।

80. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਡਨੇਰਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(i) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ **ਸਕੁਐਡਰਨ ਲੀਡਰ ਐਚ.ਐਸ. ਕੁਲਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ** 1999 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਔਲ 270 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਉੱਘੇ ਨਿਆਂਕਾਰ ਕੇਲਸਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗਰੰਡਨਰਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(ii) ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ **ਅਬਦੁਰ ਸੁਕੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ** 2019 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਕੈਲ 5455 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ '...ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਨਿਯਮ ਹੈ।'

(iii) ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ **ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿ. & Anr.** 2009 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਰਾਜ 1381 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 'ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ, ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ, 'ਗ੍ਰੰਡਨਰਮ' ਹਨ।'

(iv) ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ **ਸੁਨੀਲ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ.** ਅਤੇ 2016 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਐਮਪੀ 8551 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ, 'ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਰਵਉੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪੂਰਕ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਹਨ।'

(v) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ **ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਪੀ** (2008) 4 SCC 720 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ, 'ਕੇਲਸਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਉਹ 'ਗ੍ਰੰਡਨੋਰਮ' ਵਜੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਲੜੀ ਦੀ ਉੱਚੀ ਪਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਹੇਠਲੀ ਪਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨੀ ਆਦਰਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੰਡਨੋਰਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ।'

81. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕੇਲਸਨ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਾਂਡਨੋਰਮ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੀਆਂ:

(i) ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950;

(ii) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੇਂਦਰੀ/ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ;

(iii) s ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੇ 7.

82. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ

(i) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7;

(ii) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ/ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ;

(iii) ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950।

83. ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰਾ 236 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 236 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"236. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਸਟੈਂਡਰਡ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਡੂਰੋ ਫੈਲਗੁਏਰਾ [ਡੂਰੋ ਫੈਲਗੁਏਰਾ, ਐਸ.ਏ. ਬਨਾਮ ਗੰਗਾਵਰਮ ਪੋਰਟ ਲਿਮਿਟੇਡ, (2017) 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 729 : (2017) 4 SCC (Civ) 764], ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: (SCC p. 759, ਪੈਰਾ 48)

"48. ... ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6-ਏ) ਦੀ ਰੀਡਿੰਗ ਤੋਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਭਾਵ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜ ਹੈ - ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਕਾਰਕ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਹੱਲ ਸਧਾਰਨ ਹੈ - ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। "

ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਅਸਲ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ Duro Felguera ਕੇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ [Duro Felguera, S.A. v. Gangavaram Port Ltd., (2017) 9 SCC 729 : (2017) 4 SCC (Civ) 764], ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਸਿਰਫ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ, ਵਿਚਾਰ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧ, ਆਦਿ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

84. "ਪਾਰਟੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੁਨਿਆਦੀ

ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ" ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਂਡਨੋਰਮ ਅਰਥਾਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ ਜੋ ਸਰਵਉੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਲਾਜ਼ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6) ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੈ।

85. ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਤੈਅ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਾਈ.ਵੀ. ਓਲਗਾ ਟੇਲਿਸ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਮਿਉਂਸੀਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (1985) ਵਿੱਚ ਚੰਦਰਚੂੜ (ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਸੀ) 3 SCC 545 ਨੇ ਉਕਤ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੇਖਿਆ:

"28. ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫੁੱਟਪਾਥਾਂ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਝੌਂਪੜੀਆਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਰਵਉੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਐਸਟੋਪਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਉਸਨੂੰ ਚੰਗਾ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਆਇਤ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਇੱਕ ਰਿਆਇਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਆਪਣੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ

ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਉੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਗਣਰਾਜ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕੁਝ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 15, 16, 19, 21 ਅਤੇ 29 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ, ਕੁਝ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ, ਉਹਨਾਂ ਵਾਂਗ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14, 21, 22 ਅਤੇ 25 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਆਇਤ, ਭਾਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਰਿਆਇਤ, ਜੇਕਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਜੇ ਅਸਟਾਪੇਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਰਬ-ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ, ਤਤਕਾਲ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਵਾਅਦੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਲਈ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਭਰਮ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੁੱਟਪਾਥਾਂ 'ਤੇ ਝੌਂਪੜੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1981 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢਾਹੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਉਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ। ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੱਕ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਪਰ, ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

29. ਅਸਟਾਪੇਲ ਦੀ ਅਪੀਲ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਬਸ਼ੇਸ਼ਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਸੀਆਈਟੀ [1959 Supp 1 SCR 528 : AIR 1959 SC 149 : (1959) 35 ITR 190] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ (ਦਾਸ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਦੋ ਹੋਰਾਂ (ਐਨ.ਐਚ. ਭਗਵਤੀ ਅਤੇ ਸੁਬਾ ਰਾਓ, ਜੇ. ਜੇ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਛੋਟ

ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅੰਕ ਨੰਬਰ IV

86. ਮਸਲਾ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ/ਸਕੱਤਰ (ਸਿੰਚਾਈ), ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। **ਪਰਕਿਨਸ ਈਸਟਮੈਨ** (ਸੁਪਰਾ):

87. ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਾਂ ਜੇ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ, ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਨੋਨੀਤ ਸਾਲਸ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੋ। **[ਵੇਖੋ: IOC ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਿਟੇਡ,** (2009) 8 SCC 520]

88. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 12 ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“12. ਚੁਣੌਤੀ ਲਈ ਆਧਾਰ.

(1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ, -

(a) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਵਿੱਤੀ, ਵਪਾਰਕ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ

ਪੁਰਾਣੇ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ, ਮੌਜੂਦਗੀ। ਉਸਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਜੋ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਉਸਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਲੋਂਬਾਰਡੀ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਜਲ ਵਿਦਿਯੁਤ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 1.-ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 2.—ਖੁਲਾਸਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਛੇਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।]

(3) ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ-

(ਏ) ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਉਸਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਉਸ ਕੋਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(4) ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(5) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰਵ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਸਬੰਧ, ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨਾਲ, ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ

ਧਿਰਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।"

89. ਸੋਧ 2015 ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਸਾਲਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ" ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 246 ਦੇ ਪੈਰਾ 53 ਤੋਂ 60 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੈ। ਅਗਸਤ 2004। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਪੂਰੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ: “ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ 53. ਇਹ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ. ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

54. ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਲਈ ਟੈਸਟ ਧਾਰਾ 12(3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ-

'12. (3) ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ-

> (ਏ) ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਉਸਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

55. ਐਕਟ ਉਹਨਾਂ "ਹਾਲਾਤਾਂ" ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ "ਵਾਜਬ ਸ਼ੰਕਿਆਂ" ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰੀਖਿਆ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੋਈ ਅਸਲ ਪੱਖਪਾਤ ਹੈ ਜੋ ਬਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਪਰ, ਕੀ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੰਕਾਵਾਂ।

56. ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵੀ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਅਹੁਦਿਆਂ (ਉਸ ਹਸਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ) ਦਾ ਨਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ (ਦੇਖੋ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਸਿੰਚਾਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾਰਾਮ ਛਪੋਲੀਆ [ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜਨੀਅਰ, ਸਿੰਚਾਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾਰਾਮ ਛਪੋਲੀਆ, (1984) 3 SCC 627],

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਬਨਾਮ ਮੁਨੁਸਵਾਮੀ ਦੇਖੋ। ਮੁਦਲੀਆਰ [ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਬਨਾਮ ਮੁਨੁਸਵਾਮੀ ਮੁਦਲੀਆਰ, 1988 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 651], ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਡੀ. ਬਾਲੀ, (1988) 2 SCC 360 ਰਾਜ ਰਾਜਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ, (1992) 3 SCC 608] , ਇੰਡੀਅਨ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੋ ਸਵਿਸ ਸਿੰਥੈਟਿਕਸ ਜੇਮ ਐਮਐਫਜੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਲਿਮਿਟੇਡ, (1996) 1 SCC 54] , ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ M.P ਗੁਪਤਾ, (2004) 10 SCC 504] ਅਤੇ ACE ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਕੰਟਰੈਕਟਸ (P) Ltd. v. Bharat Petroleum Corp. ਲਿਮਿਟੇਡ [ACE ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਕੰਟਰੈਕਟਸ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ, (2007) 5 SCC 304] ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਟਰੈਕਟਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜੋ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵੈਧ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 'ਚ ਜੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ [ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ. ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ, (2009) 8 ਐਸਸੀਸੀ 520 : (2009) 3 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਈਵੀ) 460], ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਲਸ ਨਿਯੰਤਰਣ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ ਵਿਸ਼ਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਅਧੀਨ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਘਟੀਆ ਦਰਜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਉਲਟ) ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ' (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 533, ਪੈਰਾ 34) ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਡੇਨਲ (ਮਾਲਕੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ [ਡੇਨਲ (ਮਾਲਕੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ, (2012) 2 SCC 759 : (2012) 2 SCC (Civ) 37: AIR ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2012 SC 817] ਅਤੇ Bipromasz Bipron Trading Sa v. Bharat Electronics Ltd. ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

57. ਇਹਨਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਸੁਭਾਅ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਦੇਖੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਝਗੜਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਕੁਝ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੱਧਰ ਹਨ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦ

ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਜਾਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰ), ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਹਿਮਤ ਹਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕਾਹਲੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਕੇ. ਮਲਹੋਤਰਾ, ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਰਾਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਉਸ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਰਾਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ "ਪਹਿਲਾਂ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ.

58. ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11, 12 ਅਤੇ 14 ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

59. ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ, ਉਸਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਖੁਲਾਸੇ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਬਾਰੇ ਆਈਬੀਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਲ ਅਤੇ ਸੰਤਰੀ ਸੂਚੀਆਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ "ਗਾਈਡ" ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਧਾਰਾ 12(5) ਅਤੇ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਜੋ ਕਿ ਆਈ.ਬੀ.ਏ. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ (ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ) ਦੀ ਲਾਲ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸੂਚੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈ.ਬੀ.ਏ. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਲ ਅਤੇ ਸੰਤਰੀ

ਸੂਚੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ), ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ (ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਯੋਗਤਾ) ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਗੰਭੀਰ ਉਪ-ਸੈੱਟ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ IBA ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲਾਲ ਸੂਚੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ)।

60. ਕਮਿਸ਼ਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਿਵਾਰਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ "ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੰਕਿਆਂ" ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਝਗੜੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਧਾਰਾ 12(5) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਧਾਰਾ 12(5) ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਧਾਰਾ 12(5) ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਧਾਰਾ 12(1) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਮੰਗਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਮਨੋਨੀਤ ਨੂੰ "ਉਚਿਤ ਸੰਦਰਭ" ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

90. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ "ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਕੌਮੀਅਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, "ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਦਿੱਖ" ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨਿਰਪੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਕੌਮੀਅਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਹ ਪਹਿਲੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਨਿਰਪੱਖਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ "ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਦੇਖੋ: **Voestalpine ਰੇਲ GMBH** (ਸੁਪਰਾ))

91. ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ, ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਪੱਖਾਂ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਉੱਪਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਗਲਤ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਲਸੀ(ਆਂ) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਧਾਰਾ 12 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗੈਰ-ਅਬਜ਼ਟੈਂਟ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। (ਦੇਖੋ: **Voestalpine ਰੇਲ GMBH** (ਸੁਪਰਾ)

92. ਧਾਰਾ 12 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਖਾਸ ਹੰਗਾਮੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਣ-ਸੋਧਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਹਿਮਤ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(8) ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਸਾਲਸ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਨੀਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਸੁਤੰਤਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸਾਲਸ. ਦੇਖੋ **Datar Switchgears Ltd. v. Tata Finance Ltd** (2000) 8 SCC 151 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, **ਪੁੰਜ ਲੋਇਡ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪੈਟ੍ਰੋਨੇਟ MHB ਲਿਮਿਟੇਡ** (2006) 2 SCC 638 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਬੈਟਰੀ ਐਮਐਫਜੀ ਕੰਪਨੀ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ**. (2007) 7 SCC 684 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, **ਡੀਪ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ** (2013) ਵਿੱਚ 4 SCC 35, **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ** (2009) 4 SCC 523 ਵਿੱਚ **ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ ਬਨਾਮ ਟ੍ਰਿਪਲ ਇੰਜੀ. ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ** (2014) 9 SCC 288 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

93. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਟੇਟ ਬ੍ਰਿਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ (2015) 2 SCC 52 ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ:

“13. ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੂਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਜੋੜਾਂ ਅਤੇ ਜੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡਣ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ? ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ? ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਕੀ ਹਨ? ਇਹ ਉਹੀ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਪਲ ਇੰਜੀ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਰਕਸ [ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ ਬਨਾਮ ਟ੍ਰਿਪਲ ਇੰਜੀ. ਵਰਕਸ, (2014) 9 SCC 288 : (2014) 5 SCC (Civ) 30]. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ, ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਟੌਤੀ ਦੇਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਅਤੇ 7 ਵਿੱਚ, ਉਹ ਨਿਰਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ "ਕਲਾਸੀਕਲ ਧਾਰਨਾ" ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ 8 ਅਤੇ 9 ਦੇ ਨਾਲ ਉਕਤ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ: (SCC pp. 291-93)

"6. 'ਕਲਾਸੀਕਲ ਧਾਰਨਾ' ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਖੇਪ 'ਐਕਟ' ਲਈ) ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ACE ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇਖੀ ਗਈ। ਪਾਈਪਲਾਈਨ ਕੰਟਰੈਕਟਸ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ। ਲਿਮਟਿਡ [(2007) 5 ਐਸਸੀਸੀ 304], ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਬੇਮਿਸਾਲ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਕਾਸ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਬੈਟਰੀ ਐਮਐਫਜੀ ਕੰਪਨੀ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ [(2007) 7 ਐਸਸੀਸੀ 684] ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਲੋਇਡ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਸੀ। . v. Petronet MHB Ltd. [(2006) 2 SCC 638], ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ

ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲਸ(ਆਂ) ਦਾ। ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗੀ।

7. ACE ਪਾਈਪਲਾਈਨ [(2007) 5 SCC 304] ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਬੈਟਰੀ Mfg. Co. (P) Ltd. [(2007) 7 SCC 684] ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਤਭੇਦ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਲਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਰੇਲਵੇ ਮੰਤਰਾਲਾ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਇੰਜੀ. ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ [(2008) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 240], ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ 'ਲੋੜੀਂਦੇ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ' ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। -ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਧਾਰਾ (6) ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿ ਉਕਤ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ [(2009) 8 SCC 520 : (2009) 3 SCC (Civ) 460]। ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪੈਰਾ 48 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਉਪ-ਪੈਰਾ (vi) ਅਤੇ (vii) ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: (ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕੇਸ [(2009) 8 SCC 520 : (2009) 3 SCC (Civ) 460], SCC p 537)

'48. (vi) ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

(vii) ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਜੇ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਨੋਨੀਤ, ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਮਨੋਨੀਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।"

8. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਸਿੰਡੀਕੇਟ [(2009) 4 SCC 523 : (2009) 2 SCC (Civ) 246] ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਉਲਟ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ

ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਸਿੰਡੀਕੇਟ [(2009) 4 SCC 523 : (2009) 2 SCC (Civ) 246] ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ, ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜਾਅਵਾਰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ੇਵਰਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ।

9. ਡੀਪ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰ ਦਾ ਐਲਾਨ। [(2013) 4 SCC 35 : (2013) 2 SCC (Civ) 449] ਨੇ ਪੁੰਜ ਲੋਇਡ ਲਿਮਟਿਡ [ਪੁੰਜ ਲੋਇਡ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੈਟ੍ਰੋਨੇਟ MHB ਲਿਮਟਿਡ, (2006) 2 SCC 638] ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਰੀ ਨੇ Datar Switchgears Ltd. ਬਨਾਮ Tata Finance Ltd. [(2000) 8 SCC 151] ਵਿੱਚ ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵਾਰ ਇਸ ਦੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਹੋਰ ਵੀ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੀਪ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ [(2013) 4 SCC 35 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ। : (2013) 2 SCC (Civ) 449] ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਧਾਰਾ 11(8) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [(2008) 10 SCC 240] ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ)

14. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਵੀ ਅਨਸੀਟਰਲ ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸੇ ਸਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 31-1-1997 ਤੋਂ। ਇਸਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਲਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਵਿਧਾਨਕ ਸੁਧਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਬਣਤਰ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, Mustill ਅਤੇ Boyd ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ, 2001 ਦੇ ਸਾਥੀ ਵਾਲੀਅਮ ਟੂ 2nd Edn. ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਚਾਰ ਥੰਮ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

(a) ਪਹਿਲਾ ਥੰਮ: ਤਿੰਨ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ।

(ਬੀ) ਦੂਜਾ ਥੰਮ: ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਆਮ ਕਰਤੱਵ।

(c) ਤੀਜਾ ਥੰਮ: ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਆਮ ਕਰਤੱਵ।

(d) ਚੌਥਾ ਥੰਮ: ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਬੰਧ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲੇ ਥੰਮ੍ਹ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿਟੀ ਆਫ ਮਾਸਕੋ ਬਨਾਮ ਬੈਂਕਰਜ਼ ਟਰੱਸਟ ਕੰ. [2005 QB 207 : (2004) 3 WLR 533 : (2004) 4 ਸਾਰੇ ER 746 : 2004 EWCA Civ 314] ਦਾ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮਾਨਸ, ਐਲ.ਜੇ. ਨੇ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਚੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: (ਕਿਊਬੀ ਪੀ. 228, ਪੈਰਾ 31)

"31. ... ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸੁਤੰਤਰ, ਨਾਲ ਹੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਗੁਪਤ, ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਝਗੜੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਸੀਮਤ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ।"
ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਸਾਲਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ। (i) ਨਿਰਪੱਖ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਤੇਜ਼, ਸਸਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ; (ii) ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ; ਅਤੇ (iii) ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਦਾਲਤੀ ਦਖਲ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

15. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਆਫ਼ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ 'ਤੇ ਓ.ਪੀ. ਮਲਹੋਤਰਾ ਦੀ ਕਿਤਾਬ (ਮਿਸ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਤੀਸਰੀ ਐਡਨ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਾਲਸੀ ਐਕਟ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਥੰਮਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

16. ਪਹਿਲੇ ਥੰਮ੍ਹ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਰਵਉੱਚ ਸਿਧਾਂਤ "ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਪੱਖ, ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਸਤੀ ਸੁਣਵਾਈ" ਹੈ। ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਖਰਚ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੂਜਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ

ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ, ਇੱਕ ਆਮ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਬਦਲਵੇਂ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਦਲਵੇਂ ਸਾਲਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਮੂਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਦੇਖੋ ਯਸ਼ਵਿਥ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਿੰਪਲੈਕਸ ਕੰਕਰੀਟ ਪਾਈਲਜ਼ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ [(2006) 6 ਐਸਸੀਸੀ 204]। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਭਟਕਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਕੇ ਡਿਫਾਲਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਪਲ ਇੰਜੀ. ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਅਤੇ 7 ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਰਕਸ [ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ ਬਨਾਮ ਟ੍ਰਿਪਲ ਇੰਜੀ. ਵਰਕਸ, (2014) 9 SCC 288 : (2014) 5 SCC (Civ) 30]. ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਕੇਸ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ "ਡਿਫਾਲਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦੇ ਖਾਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਤੰਤਰ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬਦਲਵੇਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਿਫਾਲਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਸਿੰਡੀਕੇਟ [ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਸਿੰਡੀਕੇਟ, (2009) 4 SCC 523: (2009) 2 SCC ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। (Civ) 246].

17. ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟੀਆਂ/ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ/ਰਾਜ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਲੀਕੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਨਾਮੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਇੱਕ ਮਨੋਨੀਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕਲੇ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਿਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਇਜ਼

ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਫ਼ਰਜ਼ ਵੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। . ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਤਬਾਦਲੇ ਆਦਿ ਕਾਰਨ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ "ਡਿਫਾਲਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਦਲਵੇਂ ਸਾਲਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਰੱਖੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

94. ਸਾਲਸ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ 12 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 20 ਤੋਂ 25 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੇ **Voestalpine ਰੇਲਜ਼** (ਸੁਪਰਾ):

"20. ਸਾਲਸ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਖੁਦ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹੀ ਗੈਰ- ਅਜਿਹੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ) ਉਸਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਤਪੱਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਹਸ਼ਵਾਨੀ ਬਨਾਮ ਜੀਵਰਾਜ [(2011) 1 WLR 1872 : 2011 UKSC 40] ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ: (WLR ਪੰਨਾ 1889, ਪੈਰਾ 45)

"45. ... ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਹੱਲ ਹੈ ਅਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ।"

21. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, Cour de Cassation, France, Consorts Ury [Fouchard, Gaillard, Goldman on International Commercial Arbitration 562 (Emmanuel Gaillard & John Savage eds., 1999) ਵਿੱਚ 1972 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, Cour de cassation [Cass ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ]। [ਨਿਆਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ] ਕੰਸੋਰਟ ਯੂਰੀ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਏ. ਡੇਸ ਗੈਲਰੀਜ਼ ਲਾਫੇਏਟ, ਕੈਸ. 2e civ., 13-4-1972, JCP, Pt. II, ਨੰਬਰ 17189 (1972) (ਫਰਾਂਸ)}।] ਨੇ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ: “ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਮਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਸਾਲਸ।"

22. ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਘਾਟ, ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਸੰਕਲਪ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਧੇਰੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗਾ।
23. ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ IBA ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਧਾਰਤ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਸੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਦਰਾਜ਼ 1 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਾਲਸ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਸਲਾਹਕਾਰ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪੁਰਾਣੇ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਾਲਸ ਦੇ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਸਾਬਕਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੈਨਲ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਧੀਨ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ DMRC ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜਾਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ DMRC ਵਾਂਗ। ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਸਾਲਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜਾਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਡੀਐਮਆਰਸੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁਰਾਣਾ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

25. ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ। ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਹਨਾਂ "ਹਾਲਾਤਾਂ" ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਾਲਸ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਬਾਰੇ "ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੰਕਿਆਂ" ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਖਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ, ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ

ਕੋਈ ਪੁਰਾਣੇ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਐਫੀਲੀਏਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਐਫੀਲੀਏਟ ਸਿੱਧੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਯੋਗ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 7 ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਈਟਮ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ

95. ਅਸੀਂ ਉਬੇਰ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਬਨਾਮ ਹੈਲਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 9 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ।

96. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮਿਸਟਰ ਹੈਲਰ (ਡਰਾਈਵਰ) ਨੂੰ ਉਬੇਰ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮ ਸੇਵਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਬੇਰ ਨਾਲ ਸਾਲਸੀ ਜਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੱਪ-ਫਰੰਟ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। USD 14,500 ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਫਾਈਲਿੰਗ ਫੀਸ।

97. ਕਨੇਡਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ 8:1 ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਅਬੇਲਾ ਅਤੇ ਰੋਵੇ ਜੇਜੇ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ, ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ:

"53. ਅਸੀਂ ਮਿਸਟਰ ਹੇਲਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਟੈਲਸ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਇੰਕ. ਬਨਾਮ ਵੇਲਮੈਨ, [2019] 2 SCR 144, ਪੈਰਾ ਵਿਖੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ। 85, ਕਿ "ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਾਰਮ ਕੰਟਰੈਕਟਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ"।

54. ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ "ਅਣਉਚਿਤ ਸਮਝੌਤਿਆਂ [ਜੋ] ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਏ" ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਜੌਨ ਡੀ. ਮੈਕਕੈਮਸ, ਕੰਟਰੈਕਟਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ (ਦੂਜਾ ਸੰਸਕਰਨ 2012), ਪੰਨਾ 424 'ਤੇ)। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਾਰਸਾਂ ਅਤੇ "ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਅਣਜਾਣ" ਨੂੰ ਇੱਕ-ਪਾਸੜ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ (ਮਿਸ਼ੇਲ ਮੈਕਇਨਸ, ਅਨਜਾਸਟ ਐਨਰੀਚਮੈਂਟ ਐਂਡ ਰੀਸਟਿਚਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲਾਅ (2014) , ਪੀ. 520-24 'ਤੇ, ਬ੍ਰੈਡਲੇ ਈ. ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ "ਆਧੁਨਿਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਿਗਨਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਨਰਜਾਗਰਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ" (ਪੀਟਰ ਬੈਨਸਨ, ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ: ਕੰਟਰੈਕਟ ਲਾਅ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ (2019), ਪੰਨਾ 165 ਉੱਤੇ; ਐਂਜੇਲਾ ਸਵਾਨ, ਜੈਕਬ ਐਡਮਸਕੀ ਅਤੇ ਐਨੀ ਵਾਈ. ਨਾ, ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਲਾਅ (4th ਐਡੀ. 2018), p 925 'ਤੇ ਵੀ ਦੇਖੋ।

55. ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਵਕੂਫੀ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸੰਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਵੇਖੋ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੌਰੀਸਨ ਬਨਾਮ ਕੋਸਟ ਫਾਈਨਾਂਸ ਲਿਮਟਿਡ, (1965) 55 DLR 710 (2d) (B.C.C.A.); 9 B.C.L.R. 166 (C.A.), ਪ੍ਰਤੀ ਲੈਂਬਰਟ ਜੇ.ਏ. 20; ਇਨਪੁਟ ਕੈਪੀਟਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, 2019 SKCA 78: 438 DLR 387 (4th); Cain v. Clarica Life Insurance Co., 2005 ABCA 437: 263 DLR 368 (4th); ., 2007 ONCA 573: 284 DLR 734 (4th); ਸਥਾਨਕ 70030, 2008 ONCA 809: 305 DLR 64 (4th); ਪੰਨਾ 518-19 'ਤੇ)। ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਕੰਟਰੈਕਟਲ ਥਿਊਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਰਿਕ ਬਿਗਵੁੱਡ, "ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਨਕੰਸਸੀਨੇਬਿਲਟੀ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਐਂਟੀਪੋਡੀਅਨ ਰਿਫਲੈਕਸ਼ਨਜ਼" (2005) 84 ਕੈਨ. ਬਾਰ ਰੇਵ. 171, ਪੰਨਾ 173 'ਤੇ)।

56. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਕਲਾਸਿਕ ਪੈਰਾਡਾਈਮ "ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਰੁਚੀ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ" ਵਿਚਕਾਰ "ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ" ਹੈ (ਮੈਕਕੈਮਸ, ਪੀ. 24 'ਤੇ; ਸਵਾਨ, ਐਡਮਸਕੀ ਅਤੇ ਨਾ, ਪੀ. 922-23 'ਤੇ; ਪੀ.ਐੱਸ. ਅਟੀਆਹ ਵੀ ਦੇਖੋ। , ਕੰਟਰੈਕਟ (1986), ਪੰਨਾ 140 'ਤੇ ਲੇਖ. ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਸਥਾਨ ਹਨ (ਆਤੀਆ, ਪੀ. 146-48

ਉੱਤੇ; ਬਿਗਵੁੱਡ, ਪੀ. 199-200 ਉੱਤੇ; ਐਲਨ ਬਰੂਡਨਰ, “ਪੁਨਰਗਠਨ ਕੰਟਰੈਕਟਸ” (1993) 43 U.T.L.J 1, pp. 2-3)। ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ" (ਮਿੰਡੀ ਚੇਨ-ਵਿਸ਼ਾਰਟ, ਕੰਟਰੈਕਟ ਲਾਅ (6ਵੀਂ ਐਡ. 2018), ਪੰਨਾ 12 'ਤੇ)

(ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ).

57. ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਕੀਕਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਭਾਰ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ (ਮੇਲਵਿਨ ਐਰੋਨ ਆਈਜ਼ਨਬਰਗ, "ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ" (1982) 95 ਹਾਰਵ. ਐਲ. ਰੇਵ. 741, ਪੀ. 746-48 'ਤੇ) . ਪਰ ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ "ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਘੱਟ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬੋਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ" (ਵੈਲਮੈਨ, ਪੈਰਾ. 53 'ਤੇ; ਬੀ.ਜੇ. ਰੀਟਰ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖੋ, "ਬੇਹੋਸ਼ੀ: ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਹੈ? ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੈਸਨ ਨੂੰ ਜਵਾਬ" (1980) 4 ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। L.J. 403, pp. 405-6 'ਤੇ). ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੀਆ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ: ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੱਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਅਨੁਭਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਤਜ਼ਰਬੇ ਲਈ ਇੱਕ ਗੁੱਸਾ ਹੈ। ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਨੈਤਿਕ ਦਲੀਲ, ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਉਸਦੀ ਨੈਤਿਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਖੋਖਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘੋਰ ਅਨਿਆਂਪੂਰਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਝ ਜਾਂ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਹੁਨਰ। [ਜ਼ੋਰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ; ਪੀ. 148]

58. ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਆਦਰਸ਼ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ "ਅਮੂਰਤ ਅਨੁਭਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ[ਆਂ]" ਵਜੋਂ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ .... ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਕੁਇਟੀ ਦਾ 'ਫਿਊਜ਼ਨ' ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਕੁਇਟੀ? ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ” (2016) 2 C.J.C.L. 497, pp. 503-4)। ਅਦਾਲਤਾਂ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਪੈਰਾਡਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ। ਬੋਧਾਤਮਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਵਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵੇਚਦਾ ਹੈ (ਆਇਰਸ ਬਨਾਮ ਹੇਜ਼ਲਗਰੋਵ,

ਕਿਊ.ਬੀ. ਇੰਗਲੈਂਡ, ਫਰਵਰੀ 9, 1984); ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਕਪਤਾਨ ਜੋ ਬਚਾਅ ਲਈ ਜਬਰਦਸਤੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਦਿ ਮਾਰਕ ਲੇਨ, [L.R.] 15 P.D. 135); ਕਮਜ਼ੋਰ ਜੋੜਾ ਜੋ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਉਲਝਣਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮਝ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਅਗਾਊਂ ਮੌਰਗੇਜ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਮਾਡੀਓ, [1983] HCA 14 : 151 CLR 447) - ਇਹ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਆਪਰੇਟਿਵ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮਾਨਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਲਾਸਿਕ ਕੰਟਰੈਕਟ ਮਾਡਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

59. ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਆਪਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਣਉਚਿਤ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ "ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਮੰਨੇ ਗਏ ਜੋਖਮ" ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬੈਨਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ - ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਮੂਲ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ (ਪੰਨਾ 182; ਪੀ. 799-801 'ਤੇ ਆਈਜ਼ਨਬਰਗ ਵੀ ਦੇਖੋ; ਐੱਸ.ਐੱਮ. ਵੈਡਮਜ਼, "ਗੁੱਡ ਫੇਥ, ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦਾਂ" (1995) 9 J.C.L. 55, p. 'ਤੇ.

60)। ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕੁਇਟੀ ਵਿਚ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਖਾਤਿਆਂ ਨਾਲ ਬੇਹੋਸ਼ਤਾ ਕਿਵੇਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ "ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ ਲਈ ਸੁਧਾਰਕ" ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ (ਮੈਕਕੈਮਸ, ਪੀ. 10 'ਤੇ; ਰੋਟਮੈਨ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖੋ। ਪੰਨਾ 503-4)। 60. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਕਸਰ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ (ਹੌਡਕਿਨਸਨ ਬਨਾਮ ਸਿਮਸ, [1994] 3 SCR 377, pp. 405 ਅਤੇ 412 'ਤੇ; ਹੰਟਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ v. Syncrude Canada Ltd. ., [1989] 1 SCR 426, ਪ੍ਰਤੀ ਡਿਕਸਨ C.J., ਅਤੇ p. 516, ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਲਸਨ J., [1992] 2 SCR 226, p 247; ਹਰੀਨਿਊ, [2014] 3 SCR 494, ਪੈਰਾ 43)। ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ ਜਾਂ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਮਿੰਡੀ ਚੇਨ-ਵਿਸ਼ਾਰਟ, ਅਨਕੰਸਸੀਨੇਬਲ ਬਾਰਗੇਨਜ਼ (1989), ਪੰਨਾ 109 ਤੇ; ਵੇਖੋ ਜੇਮਜ਼ ਗੋਰਡਲੇ, "ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ" (1981) 69 ਕੈਲ. 1587, pp. 1629-34 'ਤੇ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਖਾਸ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ

"ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਟਾਪੂਆਂ" ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ "ਧਾਰਾ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆ ਜਾਣਗੇ, ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਭੇਦਭਾਵ ... ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਗੇ" (S.M. Waddams, The Law of Contracts (7th ed. 2017), p. 378 'ਤੇ)।

Xxx xxx xxx

70. "ਜ਼ਰੂਰੀ" ਕੇਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਉਦਾਹਰਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਮਦੀਨਾ, [L.R.] 1 P.D. 272)। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰ ਧਿਰ ਨੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੀ "ਅਤਿਅੰਤ ਲੋੜ ... ਦਾ ਉਤਪਾਦ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ" (ਬੰਡੀ, ਪੰਨਾ 339)। ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਮੋਲਡ ਨੂੰ ਫਿੱਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਤੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ "ਇੱਕ ਖਾਸ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" (ਨੋਰਬਰਗ, ਪੰਨਾ 250 'ਤੇ, ਕ੍ਰਿਸਟੀਨ ਬੋਇਲ ਅਤੇ ਡੇਵਿਡ ਆਰ. ਪਰਸੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਕੰਟਰੈਕਟਸ: ਕੇਸ ਐਂਡ ਕਮੈਂਟਰੀਜ਼ (4th ਐਡੀ. 1989), ਪੰਨਾ 637-38 'ਤੇ)। ਇਹਨਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਨੋਰਬਰਗ, ਪੀ. 247-48 'ਤੇ; ਮੈਕਇਨਸ, ਪੀ. 543 'ਤੇ ਵੀ ਦੇਖੋ)।

71. ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਆਮ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਜਿੱਥੇ, ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਆਯਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ "ਬੋਧਾਤਮਕ ਅਸਮਾਨਤਾ" ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਸਮਿਥ, pp. 343- 'ਤੇ। 44). ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਘਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਣਾ। ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਵੈ-ਰੁਚੀ ਵਾਲੇ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹਿੱਸਾ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ (ਵੇਖੋ ਸੇਬੇਸਟੀਅਨ ਗ੍ਰੈਮੰਡ, "ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ" (2010) 49 ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਬੱਸ. L.J. 345 , pp. 353-54 'ਤੇ).

84. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਇਹ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਾਕਤਵਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ। ਅਜਿਹੀ ਲੋੜ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਦੇਖੋ ਬੋਸਟਨੀ, ਪੀ. 6 'ਤੇ)। ਪਰ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵੈਡਮਜ਼ ਨੇ ਮਜਬੂਰੀ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ: ਵਾਕਾਂਸ਼ 'ਬੇਹੋਸ਼ ਆਚਰਣ', 'ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਹੀਣ ਵਿਵਹਾਰ' ਅਤੇ 'ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਵਿਵਹਾਰ' ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਗੈਰ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਗਲਤ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਾਲੇ ਹਨ। (ਵੈਡਮਜ਼ (2019), ਪੀ. 118-19 'ਤੇ; ਬੈਨਸਨ, ਪੀ. 188 'ਤੇ; ਸਮਿਥ, ਪੀ. 360-62 'ਤੇ ਵੀ ਦੇਖੋ।)

85. ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਧਿਰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦੂਜੀ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਲੋੜ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਬਾਅਦ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੁਚਾਰੂ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ; ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪਾਰਟੀ, ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਓਨੀ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਲੁੱਟ ਦੁਆਰਾ। ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਰਥਕਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਂ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

86. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਆਮ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰੀ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਹਤ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

87. ਬੇਹੋਸ਼ਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ਬਾਇਲਰ ਪਲੇਟ ਜਾਂ ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਾਰਮ ਕੰਟਰੈਕਟਸ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰਲ ਐਨ. ਲੇਵੇਲਿਨ, ਯੂਨੀਫਾਰਮ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਡ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਡਰਾਫਟਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ:

ਬਾਇਲਰ-ਪਲੇਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ "ਸਹਿਮਤੀ" ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਛਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੁਝ ਵਿਗਾੜ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਕਿਸਮ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਇੱਕ ਕੰਬਲ ਸਹਿਮਤੀ (ਕੋਈ ਖਾਸ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਅਸ਼ਲੀਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਜੋ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਡਿਕਰਡ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵਾਜਬ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਰੀਕ ਪ੍ਰਿੰਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਗੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵਾਜਬ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੱਟਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਸਲ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

ਇੱਕ ਬਾਂਹ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦਾ ਸੌਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਵਿਗਾੜ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਉਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੌਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ... ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਮੰਗੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਾਲ: ਬਾਇਲਰ-ਪਲੇਟ ਨੂੰ ਬਲਾਕ, "ਅਣਦੇਸ਼, ਅਣਦੇਖੇ" ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ (1) ਇਕੱਲੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਹ ਡਿਕਰਡ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ (2) ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਾਲ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਹਨ। (ਦ ਕਾਮਨ ਲਾਅ ਟ੍ਰੈਡੀਸ਼ਨ: ਡਿਸਾਈਡਿੰਗ ਅਪੀਲਸ (1960), ਪੀ.ਪੀ. 370-71)

88. ਸਾਡਾ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਰੂਪ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ (Waddams (2017), p. 240 'ਤੇ)। ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਾਰਮ ਕੰਟਰੈਕਟ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੂਝਵਾਨ ਵਪਾਰਕ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਡੈਸ਼ਨ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਾਰਮ ਕੰਟਰੈਕਟ ਅਸਾਧਾਰਨ ਜਾਂ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਬੈਨਸਨ, ਪੀ. 234 'ਤੇ)।

89. ਸਾਡਾ ਬਿੰਦੂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਥਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਰੀਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਾਰਮ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਤੋਂ ਇਨਪੁਟ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜਾਂ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਮਾਰਗਰੇਟ ਜੇਨ ਰੈਡਿਨ, “ਐਕਸੈਸ ਟੂ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ” (2016) 33 Windsor Y.B. Access Just. 177, p. 179 'ਤੇ, "ਸਮੀਖਿਆ ਨਿਬੰਧ: ਫ਼ਾਰਮਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ" (2013) L.J. 475, pp. 475-476; -28; ਵਿਲੀਅਮ ਜੇ. ਵੁਡਵਾਰਡ, "ਕਾਨੂੰਨ, ਫੋਰਮ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲੱਭੋ" (2006) 2 ਹੇਸਟਿੰਗਜ਼ ਬੱਸ, 46). ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧੇਰੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਧਿਰ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਚੋਣ, ਫੋਰਮ ਦੀ ਚੋਣ, ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜੋ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਉਪਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਚੇਤਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ।

90. ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਾਰਮ ਕੰਟਰੈਕਟਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਰੈਡੀਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਉਪਯੋਗ ਹੈ ਜਿੱਥੇ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦਰਸ਼ ਤਰਕ ... [ਹੈ] ਬ੍ਰੇਕਿੰਗ ਪੁਆਇੰਟ ਤੋਂ ਪਰੇ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ" (ਰੈਡਿਨ, ਪੰਨਾ 179 'ਤੇ)। ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਾਰਮ ਕੰਟਰੈਕਟਸ ਅਤੇ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ, ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਵੇਖੋ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਡੂਏਜ਼, ਪੈਰਾ 114 ਵਿੱਚ; ਡੇਵਿਡਸਨ ਬਨਾਮ ਥ੍ਰੀ ਸਪ੍ਰੂਸ ਰਿਐਲਟੀ ਲਿਮਿਟੇਡ, (1977) 79 DLR 481 (3d) (B.C.S.C.), p. 992-93 'ਤੇ, Jean Braucher, “Anconcionability in the Sophisticated Mass-Markets the St. ਆਧੁਨਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਰਾਜ" (2007) 45 ਕੈਨ, 382, p. ਇਹ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਬਨਾਮ ਵਾਕਰ-ਥਾਮਸ ਫਰਨੀਚਰ ਕੰਪਨੀ, 350 F.2d 445 (1965), pp. 449-50 'ਤੇ)।

91. ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ

ਉਹ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਬਣ ਸਕਣ ਜਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਇੰਨੇ ਇਕਪਾਸੜ ਨਾ ਹੋਣ ਜਿੰਨੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ। ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜੀਨ ਬ੍ਰਾਉਚਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ: ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਹਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇਕਰ ਅਨੈਤਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਰਥਕ ਜਾਂਚਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੈਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਇੱਕ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਨਿਯਮ, ਵਪਾਰਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਬੇਰਹਿਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ "ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ" ਅਤੇ ਫਰਿੰਜ ਮਾਰਕਿਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ.... [ਪੀ. 390]

_92. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਬੇਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਸਟਰ ਹੇਲਰ ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ।

93. ਉਬੇਰ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਹੇਲਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਮਾਨਤਾ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਮਿਸਟਰ ਹੈਲਰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵਿਕਲਪ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੂਡ ਡਿਲਿਵਰੀਮੈਨ, ਮਿਸਟਰ ਹੇਲਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਉਬੇਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖਾੜੀ ਸੀ। ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨੀਦਰਲੈਂਡਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਹੇਲਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਆਈਸੀਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਡੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲਝਣਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਹੈਲਰ ਇੱਕ ਦੁਰਲੱਭ ਸਾਥੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ "ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਂਬਰ ਆਫ਼ ਕਾਮਰਸ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ" ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਪਿੱਛੇ। ਜੋ ਕਿ "ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸਾਲਸੀ" ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਰਾਹਤ ਲਈ US $ 14,500 ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਮਿਸਟਰ ਹੇਲਰ ਨੂੰ ਖੁਦ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨੀ ਪਈ।

94. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਵਿਚੋਲਗੀ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਲਈ ਅੱਪ-ਫਰੰਟ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚ US$14,500 ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਕਮ ਮਿਸਟਰ ਹੇਲਰ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ, ਰਿਹਾਇਸ਼, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜਾਂ ਗੁੰਮ ਹੋਈ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਖਰਚੇ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤੀ ਹਨ ਜੋ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਐਮਸਟਰਡਮ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ "ਸਥਾਨ" ਵਜੋਂ ਵੀ ਮਨੋਨੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਓਨਟਾਰੀਓ ਵਿੱਚ ਮਿਸਟਰ ਹੈਲਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਬੇਰ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਬੇਰ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਉਬੇਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

95. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਹਰ ਦੂਜੇ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਹੇਲਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਐਮਸਟਰਡਮ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, 7 ਲੋੜੀਂਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਜੋ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮਿਸਟਰ ਹੈਲਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਬੇਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਡਰਾਈਵਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

96. ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਦੀ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ Bremer Vulkan Schiffbau und Maschinenfabrik v. South India Shipping Corporation Ltd., [1981] A.C. 909 (H.L.) ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ "[ਮੁੱਖ] ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਹੈ" (ਪੀ. 980) 998, ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਰਡ ਸਕਾਰਮੈਨ ਵੀ ਦੇਖੋ। ਹੋਰ ਸਹਾਇਤਾ ਉਬੇਰ ਰੇਸੀਅਰ ਅਤੇ ਉਬੇਰ ਪੋਰਟਿਅਰ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਐੱਸ. AA ਦਾ 17(2)।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

98. ਬ੍ਰਾਊਨ ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਰ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਲਝਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"110. ਉਹ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੋ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਰਡ ਐਟਕਿਨ ਨੇ ਫੈਂਡਰ ਬਨਾਮ ਸੇਂਟ ਜੌਨ-ਮਿਲਡਮੇ, [1938] ਏ.ਸੀ. 1 (ਐੱਚ.ਐੱਲ.), ਪੀ. 12, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ ਅਤੇ "ਜਨ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ" ਹੈ (ਕੇਨ ਅਤੇ ਯੋਸ਼ੀਦਾ, ਪੰਨਾ 20-23 'ਤੇ ਵੀ ਦੇਖੋ)। ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜੋ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਲ ਬਨਾਮ ਹੋਲਿਸਟਰ, (1746) 1 ਵਿਲਸ. ਕੇ.ਬੀ. 129 : 95 ਈ.ਆਰ. 532; ਸਕਾਟ v. ਐਵਰੀ, (1856) 5 H.L.C. 811 : 10 E.R. 1121; ਬਨਾਮ ਬਰਨਜ਼ ਐਂਡ ਰੋ ਇੰਕ., [1975] 2 SCR 124)। ਦਰਅਸਲ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮੁੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ "ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਇੱਛਾ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ" (ਸਕਾਟ, ਪੀ. 1133 'ਤੇ)।

111. ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਇਹ ਮੁਖੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ, ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ "ਇੱਕ ਸਥਿਰ, ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਯੋਗ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਸਮਾਜ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" (ਕਿਊਬੈਕ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, [1998] 2 SCR 217, ਪੈਰਾ 70)। ਅਜਿਹੀ ਗਾਰੰਟੀ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਰਥਹੀਣ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ, ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸਥਾਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੋਵੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਜੋਨਸਨ ਬਨਾਮ ਲਿਮਰ, 2020 ABCA 167, ਪੈਰਾ 10 (CanLII)) ਵਿੱਚ। ਦਰਅਸਲ, "[t]ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ

ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਥਾਂ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ" (ਬੀ.ਸੀ.ਜੀ.ਈ.ਯੂ. ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ (ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ), [1988] 2 SCR 214, p 230)। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, "ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" (ਹਰੀਨੀਕ ਬਨਾਮ ਮੌਲਡਿਨ, 2014 SCC 7: [2014] 1 SCR 87, ਪੈਰਾ 'ਤੇ। 26)। ਸਿਵਲ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਨਤਕ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਲਈ ਸਰਵਉੱਚ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

112. ਸਿਵਲ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਜੀਵੰਤ ਆਰਥਿਕਤਾ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਇੱਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜੋ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਨਿਆਂਇਕ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ "ਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਯੋਗ" ਹੈ (ਮਿਲਰ ਅਸਟੇਟ, ਪੰਨਾ 7 'ਤੇ, ਫੈਂਡਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਨਾ 12 'ਤੇ)। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਧਾਰਨ ਹੈ: ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਰ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਤੱਕ ਵਾਜਬ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਾਂਗੇ ਜਿੱਥੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸੰਸਾਧਨ ਵਾਲੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਰੈਡਰਿਕ ਵਿਲਮੋਟ-ਸਮਿਥ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, "[।]ਈਗਲ ਢਾਂਚਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਬੇਈਮਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।" (ਬਰਾਬਰ ਨਿਆਂ: ਇੱਕ ਅਣਉਚਿਤ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ (2019), ਪੰਨਾ 1-2 'ਤੇ)।

113. ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿੰਦੂ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੈਜ਼ੋਲੂਸ਼ਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਤਮ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ

ਹੈ। ਕਿ ਇਹ ਨੋਵਾਮੇਜ਼ Pty Ltd. v. Cut Price Deli Pty Ltd., (1995) 128 ALR 540 (F.C.A.) ਵਿੱਚ ਡਰਮੋਂਡ ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੋਵਾਮੇਜ਼ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਫਰੈਂਚਾਈਜ਼ੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੇ ਫ੍ਰੈਂਚਾਈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਫ੍ਰੈਂਚਾਈਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੇ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ, ਡ੍ਰਮੰਡ ਜੇ. ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ, "ਫਰੈਂਚਾਈਜ਼ੀ ਨੂੰ [ਫਰੈਂਚਾਈਜ਼ਰ] ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਫ੍ਰੈਂਚਾਈਜ਼ੀ ਦਾ ਕੇਸ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਗਲਤੀ ਝੱਲਣੀ ਪਈ ਹੈ" (ਪੀ. 548). ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਡਰਮੋਂਡ ਜੇ. ਨੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ:

... ਨਾਗਰਿਕ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜੋ "ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ" ਇਸ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਤਾਕਤਵਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਪ. 548-49]

xxx xxx xxx

117. ਉਬੇਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਆਂਇਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ। ਪਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ, ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ, ਦੋ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਕੋਲ "ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਤਰੀਕਾ" ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੈ ਜੋ 'ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਖਰਚੀਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ' (ਵੈਲਮੈਨ, 'ਤੇ ਪੈਰਾ 83, ਓਨਟਾਰੀਓ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, 27 ਮਾਰਚ, 1991, ਪੰਨਾ 245)। ਦੂਜਾ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੋਰਟ ਮਾਸਕਾ ਇੰਕ. ਬਨਾਮ ਜ਼ਿੱਟਰਰ, [1988] 1 ਐਸਸੀਆਰ 564, ਪੀ. 581:

ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ... ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਅਜੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਧਾਇਕ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਸੇ ਮਾਪ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਸਾਲਸ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਲਸ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਸਮਰੂਪਤਾ ਦੁਆਰਾ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਲਸ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

[ਜ਼ੋਰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ।]

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਝਗੜੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਧਨ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਸਹਾਰਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਉਲਟ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕੋਟੇ ਜੇ. ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਉਲਟ, ਸਾਰੇ ਭਵਿੱਖੀ ਅਣਜਾਣ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਪੈਰਾ. 250)). ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਜਨਤਕ ਨਿਰਣਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਡਬਲਯੂ. ਜੀ. ਹਾਰਟਨ, “ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ” (2017) 47 ਐਡਵੋਕੇਟ ਕਿਊ. 12, ਪੰਨਾ 14 'ਤੇ; ਸਪੋਰਟ ਮਾਸਕਾ, ਪੰਨਾ 581 'ਤੇ; ਵੈੱਲਮੈਨ , ਪੈਰਾ 48 ਤੇ, [2003] 1 SCR 40). ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਮਾਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

xxx xxx xxx

121. ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ "ਨਵਾਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਯਮ" ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕੋਟੇ ਜੇ. ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ (ਪੈਰਾ। 307, 312 ਅਤੇ 316)। ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ

ਮਤੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

99. ਬਹੁਮਤ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੈਰੇ 97 ਅਤੇ 98 ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ:

> "97. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਲਾਗਤ-ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਵਿਧੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਜਸਟਿਸ ਬ੍ਰਾਊਨ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, "ਸ਼੍ਰੀ. ਹੈਲਰ, ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਮਿਸਟਰ ਹੇਲਰ, ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਬੇਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨਗੇ" (ਪੈਰਾ. 136)। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਹੀ ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜੋ ਮਿਸਟਰ ਹੈਲਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਉਸਦੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਭਰਮਪੂਰਨ ਹਨ।
>
> 98. ਮਿਸਟਰ ਹੇਲਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਣਉਚਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਦੋਨਾਂ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਅਵੈਧ ਹੈ।"
>
> (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

100. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੈਟਰਸਨ ਬਨਾਮ ਆਈਟੀਟੀ ਕੰਜ਼ਿਊਮਰ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 18 ਕੈਲ. ਆਰਪੀਟੀਆਰ 2d 563 (Cal. Ct. ਐਪ. 1993), ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਕੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਫੀਸ ਦੇ ਨਾਲ ਫਾਈਲਿੰਗ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਅਪੀਲਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ "ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ" ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

“ਬੀ. ਬੇਚੈਨੀ

2. ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। (Perdue v. Crocker National Bank (1985) 38 Cal.3d 913, 925, fn. [216 Cal. Rptr. 345, 702 P.2d 503] [“ਦੋਵੇਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮਾਰਗ ਇੱਕੋ ਨਤੀਜੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।”]।) ਪਹਿਲਾ ਮਾਡਲ ਗ੍ਰਾਹਮ ਬਨਾਮ ਸਿਸਰ-ਟੇਲ, ਇੰਕ. (1981) 28 ਕੈਲ.3 ਡੀ 807 [171 ਕੈਲ. ਆਰਪੀਟੀਆਰ 604, 623 P.2d 165] ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਡੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। (ਪੰਨਾ 819 'ਤੇ ਆਈ.ਡੀ.) ਕਿਉਂਕਿ ਐਡਜਸ਼ਨ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਜੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਫਿਰ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਮੁੜਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਉਚਿਤ ਉਮੀਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। (ਪੰਨਾ 820 'ਤੇ ਆਈ.ਡੀ.) ਦੂਜਾ, ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਬੇਲੋੜਾ ਦਮਨਕਾਰੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। (Ibid.)

ਵਿਕਲਪਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮਾਡਲ ਏ ਐਮ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਐਫਐਮਸੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਸੁਪਰਾ, 135 ਕੈਲ.ਐਪ.3ਡੀ 473 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਸੈਕਸ਼ਨ 1670.5 (ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਪੀ. 485 'ਤੇ 135 Cal.App.3d.) A M ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਚੇਤਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। (ਪੰਨਾ 486 'ਤੇ ਆਈ.ਡੀ.) ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਦੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। (Ibid.) ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਲ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਸਮਾਨ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ. (Ibid.) "'ਸਰਪ੍ਰਾਈਜ਼' ਵਿੱਚ ਉਹ ਹੱਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੱਕ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਲਿਕਸ ਪ੍ਰਿੰਟ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਲੁਕੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।" (Ibid.) ਬੇਹੋਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਸਲ ਹਿੱਸਾ ਇਹ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਅਚਾਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਪੰਨਾ 487 'ਤੇ ਆਈ.ਡੀ.) ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਦੋਨੋਂ ਸਾਰਥਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਤੱਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉਲਟਾ ਸਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। (Ibid.)

3. ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ "ਇੱਕ ਮਾਨਕੀਕ੍ਰਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਚ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਗਾਹਕੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।" (ਨੀਲ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਫਾਰਮ ਇੰਸ. ਕੋਸ. (1961) 188 ਕੈਲ. ਐਪ. 2 ਡੀ 690, 694 [10 ਕੈਲ. ਆਰ. ਪੀ. ਟੀ. 781]।)

4. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਮਾਮੂਲੀ ਸਾਧਨਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਕੁਝ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ "ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਕਰਜ਼ਿਆਂ" ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਲਏ ਹਨ। ਲੋਨ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤਾ ਫਾਰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਅੰਤਮ ਪੈਰੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ" ਜਾਂ ਟੈਕਸਟ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਮੱਧ ਪੰਨੇ 'ਤੇ, ਪਰ ਬੋਲਡਫੇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਾਰਮ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ" ਸੀ। ਪੂਰਵ-ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਸੋਧਯੋਗ ਸਨ। ਕਈ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸੀ।

ਆਈ.ਟੀ.ਟੀ. ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਆਮ ਸਾਧਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਮਿਨੀਸੋਟਾ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ "ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਫੋਰਮ, ਮਿਨੀਆਪੋਲਿਸ, ਮਿਨੇਸੋਟਾ ਦੁਆਰਾ ਬਾਇੰਡਿੰਗ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

xxx xxx xxx

ਇੱਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਫ਼ੀਸ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਭੁਗਤਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਦਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫੀਸ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ

ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਿਯਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, "ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ" ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਣਇੱਛਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇੱਕ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੁਣਵਾਈ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਹਾਰਤ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਸਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ / ਜਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੋ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਛੋਟੀ ਡਾਲਰ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। $2,000 ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਭਾਗੀਦਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ $850 ਖਰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਆਈਟੀਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

101. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ, ਡਬਲਯੂ.ਡੀ. ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਨੇ ਵੇਗਟਰ ਬਨਾਮ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 2007 WL 4178947 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਅਸਲ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:

“ਬੀ. ਬੇਸਮਝੀ

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਬਚਾਅ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੇਹੋਸ਼ੀ, ਐਫਏਏ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਡਾਕਟਰਜ਼ ਐਸੋਕਸ., ਇੰਕ. ਬਨਾਮ ਕੈਸਾਰੋਟੋ, 517 ਯੂ.ਐੱਸ. 681, 687 (1996)। ਕੀ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ। ਸਟਟਲਰ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਕੇ. ਕੰਸਟਰਕਟਰਜ਼, ਇੰਕ., 448 F.3d 343, 345 (6th Cir. 2006)। ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। Pichey v. Ameritech Interactive

Media Servs., Inc., 421 F. Supp. 2d 1038, 1044-45 (W.D. Mich. 2006) (Bell, C.J.)। ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਸਾਰਥਿਕ ਅਚੇਤਤਾ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: “(1) ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਾਪੇਖਿਕ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤ, ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਵਿਕਲਪਕ ਸਰੋਤ, ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਕੀ ਹਨ?; (2) ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਜਬ ਹੈ? ਆਈ.ਡੀ. 1045 'ਤੇ (ਐਲਨ ਬਨਾਮ ਮਿਚ. ਬੇਲ. ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੰਪਨੀ, 18 ਮਿਚ. ਐਪ. 632, 637, 171 N.W.2d 689 (1969) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ।

ਪਰੋਸੀਜਰਲ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਅਡਜਸ਼ਨ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸੀ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਸੌਦੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਘੱਟ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤ ਸੀ।

ਅਸਲ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਓਕਾਲੂਸਾ ਕਾਉਂਟੀ, ਫਲੋਰੀਡਾ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਦੂਰੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਗੈਰਵਾਜਬ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। DeOrnellas v. Aspen Square Mgmt., Inc., 295 F. Supp. 2d 753, 765-66 (E.D. Mich. 2003); ਗੈਰੇਟ ਬਨਾਮ ਹੂਟਰਸ-ਟੋਲੇਡੋ, 295 ਐੱਫ. ਸਪਲਾਈ. 2d 774, 783 (N.D. Ohio 2003); Comb v. PayPal, Inc., 218 F. Supp. 2d 1165, 1176-77 (N.D. Cal. 2002)। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਫਲੋਰੀਡਾ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਗੈਰਵਾਜਬ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ “ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ। . . ਮੋਰੀਸਨ, 663 'ਤੇ 317 F.3d। 346 'ਤੇ ਸਟਟਲਰ, 448 F.3d ਦੇਖੋ (ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਰੀਸਨ ਦਾ ਟੈਸਟ "ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਲਾਗੂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਘੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।") . ਫਲੋਰੀਡਾ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹੇ ਖਪਤਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਫਲੋਰੀਡਾ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਫਲੋਰੀਡਾ ਵਿੱਚ ਪਲੇਂਟਿਫ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਜੋ ਓਕਾਲੂਸਾ ਕਾਉਂਟੀ,

ਫਲੋਰੀਡਾ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਈਟ ਵਜੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਓਕਾਲੂਸਾ, ਫਲੋਰੀਡਾ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਜੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

102. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ GCC ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਲੇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦੇ 7% ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ। ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ (ਸਿੰਚਾਈ) ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਲਈ।

103. ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

104. ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ.ਕੇ. ਬਿਸਟ, ਸਿੱਕਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਹੋਰ ਰੂਪ-ਰੇਖਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate